

Ornithologie van Nederland, 1964

door

C. G. B. TEN KATE

3 (236). GAVIA ARCTICA — Parelduiker.*)

18 jan., Culemborg, G, plas langs de Lek (Dubbeldam, B. de Kruyff e.a.); 9 febr., Eemnes, Eemmond (Dubbeldam); 13 maart, Duiveland, Kreek Ouwerkerk (Vader c.s.); 2 april, dode olievogel, Wissenkerke, strand (idem); 15 nov., O. Flevoland, havens Lelystad (H. Niesen c.s.); en 16 nov., Veluwemeer-Z (J. en L. v. Dijk); 28 nov., Esbeek, NB, Het Goor (Wi, v. Riel); 5 dec., dode olievogel, Scheveningen, strand (F. Koes); 24 en 28 dec. (en 12 jan. 1965), Hagstein, ZH, in arm van de Lek (Marra).

4 (237). GAVIA STELLATA — Roodkeelduiker.

2 sept., ex. in prachtkleed → Z, Wijk a/Zee (de Roever, Oreel).

Binnenland: 22 nov., Ubbergen, G (de Wijs).

5 (229). PODICEPS CRISTATUS — Fuut.

22 febr., ca 650 ex., Kijkduin, op zee (afstand ca 400 m; kijker 12 x 50) (v. Swelm, Andriesen).

6 (231). PODICEPS GRISEIGENA — Roodhalsfuut.

3 en 14 juni, resp. 2 en 1 ex., Wassenaar, Meijndel (de Feyter, Regeer); 24 juli, Valkenswaard, NB, visvijvers (Hallmann); 3 sept., Terschelling, Noordzee (de Waard en Dubbeldam c.s.).

De verdere gegevens betreffen, evenals vorig jaar, vooral O. Flevoland, voorts Etersheim (NH), Katwijk, Loosdrecht (U), Midden-Schouwen (doorbraak Schelphoek) en Braakman.

7 (230). PODICEPS AURITUS — Kuifduiker.

Binnenland: Loosdrechtse plassen, 9 nov., 2 ex. (de Kruyff).

De overige kaarten betreffen: IJmuiden, A'dam (Oranjesluizen), A'damse Bos, O. Flevoland (Knardijk, Veluwemeer-Z) en Dijk van Z. Flevoland.

8 (232). PODICEPS NIGRICOLLIS — Geoorde Fuut.

Broedgevallen: Zandvoort, A.W.L. Duinen, 1 (v. d. Elst c.s.); Hilversum, Kleine Wasmeer, 1 (Dubbeldam; Gadella) en Grote Wasmeer, 1 (Wo); Ossendrecht, NB, Het Grote Meer, 2 (Huijskens, med. v. Erve); Esbeek, NB, Het Goor, 4 en De Flaas, 1 (Wi).

10 (224). OCEANODROMA LEUCORRHOA — Vaal Stormvogeltje.

Terschelling, Noordzee, 18 nov., 11.00-16.29, 36 ex. over of voor de branding → W (Dubbeldam); Petten, Hondsbossche Zeewering, 28 nov., 1 ex., laag boven dijk en branding (Swart); Schoorl a/Zee, 15 nov., dood ex. (VWHK); IJmuiden, 17 okt., 1 ex., vliegend bij Noordpier (Zwitsers).

*) Voor gebruikte nummering, afkortingen, tekens enz., zie Limosa 38: 24. Nieuwe afkortingen: VWEEM: Vogelwerkgroep Eemmond; VWWAG: Vogelwerkgroep Wageningen.

11 (223). HYDROBATES PELAGICUS — Stormvogeltje.

19 juli, dood ex., Hondsbossche Zeewering (met ring van Museum Jersey) (Vj. 13: 531); 4 dec., Moerdijk, NB, Rode Vaart (Lebret).

12 (225). PUFFINUS PUFFINUS — Noordse Pijlstormvogel.

21 jan., dood ex., Vliehorst (Vj. 13: 531).

[Dit is het tweede jan.-geval (zie Lim. 38: 26) (t.K.).]

20 sept., IJmuiden (kijkers: 10 x 50 en 7 x 50; afstand: 50 m; af en toe neerstrijkend; van boven zwart, van onderen wit; dunne, zwarte snavel; pijlstormvogelvlucht) (de Roever, Oreel).

15 (227). PUFFINUS GRISEUS — Grauwe Pijlstormvogel.

18 sept., 3 ex. → N, Scheveningen, Haven (typische pijlstormvogelvlucht; grote vogels met zeer slanke vleugel, geheel donker van boven en van onderen, behalve lichte baan over ondervleugel) (Ki) (*).

16 (228). FULMARUS GLACIALIS — Noordse Stormvogel.

13 sept., dood ex., Katwijk (E. Smith); 18 dec., dood ex., Wassenaar, Meijndel (rapport).

18 (220). PHALACROCORAX CARBO — Aalscholver.

6 en 7 sept., ca 200 ex., Ermelo, Horloo (J. van Dijk).

19 (221). PHALACROCORAX ARISTOTELIS — Kuifaalscholver.

11 sept., IJmuiden, Noordpier (kijker: 12 x 60; afstand: 8 m; vergeleken met Aalscholver klein en slank; dunne snavel; geen witte onderzijde, alleen buik vuil bruin-wit; kleur bruinzwart) (Verkerk).

— (—). BUBULCUS IBIS — Koereiger.

19—21 juni, geringd ex., Naarden en 2—3 juli, ongeringd ex., Eemmond (zie verder Lim. 38: 90—92) (**).

23 (179). EGRETta GARZETTA — Kleine Zilverreiger.

Sas van Gent, ZV1, 14 juli, 1 ad. + 1 juv. (Vj. 13: 531); 21 juli, 1 ex., aldaar (ibidem); 25 juli, 2 ex., aldaar (v. den Steen, med. v. Impe); 6 aug., idem (zwarte poten, gele tenen; blauwe snavel) (v. Impe); 8 aug., nog 1 ex., aldaar (idem) (**); Bijlmermeerpolder, NH, 22 t/m 29 aug. (poten zeer donker, met — zowel wadend als vliegend — opvallend vuilgele tenen; snavel zeer donker, maar met lichtere onderzijde) (Hinloopen) (**).

[De waarnemingen op de Makkumerwaard en bij Stavoren, vermeld in Van. 17: 149, zijn niet aanvaard door de C.N.A. (t. K.).]

25 (181). NYCTICORAX NYCTICORAX — Kwak.

Broedgevallen: Limburgse Peel, 5 paar (Avif. Limb., 2e dr.: 510).

21 febr., ad., Vlieland (Klaver, v. Deursen).

[Dit is het eerste febr.-geval; voor een jan.-geval, zie Lim. 35: 48 (t.K.).]

17 mei, ad., Ospeler Peel, L. (NHMBL. 53: 79); 18 mei, 2 ad., Jisperveld, NH (K. Zwart e.a.); 28 mei, ad., Texel 't Hoorntje (VWHK); 30 mei en 14 juni, ad., Esbeek, NB, Het Goor (Wi c.s.); 28 juni, Ritthem, Z, Rammekenshoek (Lebret); 3 en 4 juli, resp. 1 en 2 ex., Brab. Biesbosch (v. d. Esch c.s.); 4 juli, 9 ex., vliegend naar voedselterrein, Astense Peel (Stoffel, Bi); 18 juli, 5 ex. en 25 juli, 4 ex., Ospeler Peel, L (Erkens, Bult); 19 juli, juv., Vinkeveen, U, Botshol

(de Roever, Oreeel); 1 aug., 14 ex., Meijel, L (Zwitsers, Top, Mandemaker, Verkerk); 7 aug., juv., Astense Peel (v. Aerle); 15 aug., juv., Sliedrechtse Biesbosch (v. d. Esch c.s.); 5 sept., Sexbierum, Fr (Van. 17: 277).

26 (182). IXOBRYCHUS MINUTUS — Woudaapje.

Broedgevallen (?): Kortenhoeft, NH, 1 (Veenman); Botshol, U, w.s. 1 of meer paartjes (A. Mulder); Nieuwkoop, ZH, 1 (v. Swelm c.s.); Valkenswaard, NB, zeer w.s. 1 (Hallmann; Regeer c.s.).

Verdere waarnemingen: Terschelling, 21 aug. (NHMBL 53: 129); Zwarte-meer-W, 28 juli, ex. gevangen en 10 aug., 1 ex. gezien (Koridon); O. Flevoland, Knardijk, 12 juli ♂ (Wo, Tj); Herwen, G, Oude Rijn, 21 aug., juv. (O. de Bruijn); Nijmegen, Oude Waal, 1 juli, 2 ♂♂ (Hallmann); A'dam, Diemerzeedijk, 6 en 9 aug., ♂ (Garrelfs); Eemnes, Eemmond, 8 juli, ad. (Dubbeldam); Groot Eiland, ZVI, 9 juli ♀ (v. Impe); Sas v. Gent, ZVI, 26 juli en 8 aug., resp. ♂ en 3 ad. (idem); Stiphout, NB, 7 mei, langdurig gehoord op oude broedplaats, daarna niet meer (v. Aerle); Nederweert, L, Noordervaart, 23 mei, ♂ (Regeer c.s.), 1 juli, ♂ (v. Erve, Leerschool) en 1 aug., ♂ + ♀ (Zwitsers).

27 (183). BOTAURUS STELLARIS — Roerdomp.

O. Flevoland, jan. en febr., veel waarnemingen, max. (23 febr.), 9 ex. (Visvijvers, Zeewolde, gemaal Lovink en bij Harderwijk; Marra).

28 (172). CICONIA CICONIA — Ooievaar.

Broedgevallen: Nederland: 28 door paren bewoonde nesten, waarvan 23 met broedresultaat (60 uitgevlogen jongen) (Vj. 12: 350).

29 (173). CICONIA NIGRA — Zwarte Ooievaar.

O. Flevoland, Knardijk, 13 aug., 3 juv. (Tj); Wageningen, 15 aug. (Vink); Katwijk, 15 aug., 2 ex. (andere waarnemers zagen 4 ex.) (Rampen); Esbeek, NB, Het Goor, 6 juni, 3 ex., overvliegend (Wi, v. Erve, L. v. Riel); Oospelse Peel, 16—30 aug., 2 juv. (Notermans c.s.; C. Lok; Spreuwenberg).

30 (174). PLATALEA LEUCORODIA — Lepelaar.

Broedgevallen: Callantsoog, Zwanewater, 65 (De Pieper 4: 12); O. Flevoland, eilandje in zuigerput bij Lelystad, tenminste 6 (w.s. meer, daar er 30 juni 18 adulte ex. waren; van 6 nesten werden de halfwas jongen in juni met zekerheid gezien) (J. en L. v. Dijk e.a.); 10 juni, 3 nesten met eieren en 1 met pulli; voorts 3 losse eieren (A. v. d. Berg).

31 (175). PLEGADIS FALCINELLUS — Zwarte Ibis.

29 mei en 2 juli, O. Flevoland, Knardijk (resp. B. de Kruijff en T. v. d. Kooij); 21 juni, overvliegend ex., Naardermeer (B. de Kruijff); 22 juli, Pesse, Dr, Boerenveenplassen (R. Reinalda).

32 (184). PHOENICOPTERUS RUBER — Flamingo.

14 aug., Schiedam, Kethelpolder (Vj. 13: 531) (**); 15 aug., A'damse Bos (VWAD) (**); 1 en 8 nov., Kethel, ZH (H. J. de Groot, D. de Jonge; zie ook Vj. 13: 531) (**).

De waarnemingen op het Zwarte meer (14 en 18 aug.), aan de Nieuwe Merwede (27 aug. en 4 sept.) en de Hondsbossche Zeewering (11, 14, 17, 18 en 21 nov.) zijn niet aanvaard door de C.N.A., als zijnde onvolledige waarnemingen. [Niet aan de Commissie voorgelegd zijn vier waarnemingen van de kust van het

Kampereiland (16 jan., 4 febr. en 18 maart, Kattenwaard en 22 aug., Zwarte-meer, waarvan de laatste vermoedelijk betrekking heeft op het hier boven reeds vermelde ex.) (mij gerapporteerd door Koridon) (t.K.).]

36 (201). ANAS QUERQUEDULA — Zomertaling.

1 maart, 2 ex., Texel, Eijerlandse polder (Marra), 2 ex., O. Flevoland, Knardijk (Ki, Kl, Te) en 2 ex., Blaricum (Dubbeldam c.s.).

[De vroegste datum is nog steeds 20 febr. (zie Avif. Ned.: 19) (t.K.).]

7 nov., Camperduin, NH (VWHK).

[Voor de in Avif. Ned.: 19, niet nader aangegeven nov.- en dec.-gevallen, zie Lim. 30: 105, 32: 41 en 33: 22 (t.K.).]

38 (199). ANAS STREPERA — Krakeend.

Broedgevallen: O. Flevoland, 4e eilandje Veluwemeer-Z, zie onder Krooneend; Leiden, Besseveentje, 1, mogelijk 2 (15—19 mei, ♀ + 4 juv.) (H. Feijen).

De overige gegevens betreffen O. Flevoland, Ermelo (Horloo), Huizen, Herwen en Aerdt (Bijland), Kennemerduinen, A.W. duinen, Den Haag, Goedereede (Kwadenhoek), Krammer (Noordergat), Z. Vlaanderen (Groot Eiland en Hengstdijk), Ossendrecht en Steenbergen. Maximum 25 ex. (4 nov., Veluwemeer. Z; J. v. Dijk).

40 (203). ANAS ACUTA — Pijlstaart.

Broedgevallen: O. Flevoland, zuigerput Lelystad, 24 juni, ♀ + 4 pulli (J. v. Dijk); Huizen, IJsselmeerkust, 6, 15 en 22 mei, 2 heftig alarmerende ♂ ♂, 29 mei en 12 juni, 1 ♂ (Dubbeldam); Braakmanpolder, Hoek, 1 (18 mei 10 aangepikte eieren, 19 mei, pulli) (Haak, Lebret e.a.); Esbeek, NB, De Flaas, 9 juli, ♀ + 5 juv. (Wi, Mandos).

42 (205). NETTA RUFINA — Krooneend.

Broedgevallen: O. Flevoland, Veluwemeer-Z, 4e eilandje (bij Harderwijk), weer verschillende nesten, ook samenleggen met Krakeend; wederom werden eieren uit te volle nesten uitgebroed onder lokeenden (A. v. d. Berg); Vinkeveense plassen, 27 mei, 3 ♂ ♂ en 3 ♀ ♀, waaronder 2 ♀ ♀ met resp. 2 en 7 pulli (M. Bakker); 15 juli, 2 ♀ ♀, ieder met 5 juv., de ene toom al bijna zo groot als ad., de andere nog vrij klein (Wo, Nu).

IJsselmeergebied: Hindelopen, 12 dec., ♂ (G. en W. Jansen, v. Althuis); Zwartemeer-W, 3 juni, 3 ♂ ♂ (Koridon); O. Flevoland: de talrijke gegevens betreffen vooral Houtribsluizen (max., 15 aug., 51 ex.; L. en J. v. Dijk) en Veluwemeer-Z (max., 2 nov., 315 ex.; J. Smit, J. Pieters); Ermelo, Horloo, 16 aug., 43 ex. (J. en L. v. Dijk); Z. Flevoland, dijkvak Nijkerk, 6 maart, 5 ex. (Nijeboer); Eemmond, max., 29 mei, 13 ex. (VWEEM); A'damse Bos, 14 juli, 5 ex. (Frieswijk).

Herwen en Aerdt, G, Bijland, 5 april, 2 ex. (O. de Bruijn); Breukelen, U, vijver Nijenrode, 28 nov.—1 dec., ♂ (St. Nixon c.s.); Schouwen-Duiveland, op een binnenplas, 8 maart, ♂ + ♀ (v. Damme, Huyskens); Valkenswaard, visvijvers, NB, 10 juli, 9 ex. (Hallmann, Braun).

44 (208). AYTHYA FULIGULA — Kuifeend.

Broedgevallen: O. Flevoland: Houtribsluizen, 4 juni, ♀ + 5 pulli (J. en L. v. Dijk); N. Holland: Texel, 1 aug., ♀ + 6 juv. (L. Dijkse); Hippolytushoef, 2 aug., ♀ + 2 pulli en 5 vrijwel volgroeide juv. (Middelma, de Monchy); Zandvoort, A.W. duinen, 115 (1960: 3; 1961: 7; 1962: 31; 1963: 50) (v. d. Elst c.s.); polder Westzaan, 2 juli, 4 ♀ ♀ + resp. 5, 6, 7 en 8 pulli (M. Bakker); Broek in Waterland, Uitdam, 1 aug., ♀ + 7 pulli (idem); A'dam, opspuitterrein Slot-

dijk, 29 juli, 1 (B. de Kruijff, Frieswijk); Sloterpas, 15 aug., ♀ + 2 juv. (G. en P. Kruseman); *Z. Holland*: Wassenaar, Meyendel, 238 (rapport); *N. Brabant*: Esbeek, Het Goor en De Flaas, ca 45 (Wi); Bostel, Huisvennen, 2 ♀♀ + juv. (Leerschool); Valkenswaard, visvijvers, w.s. 1 à 2 broedparen (Hallmann).

46 (206). AYTHYA FERINA — Tafeleend.

Broedgevallen: Zandvoort, A.W. duinen, 5 (1963: 3) (v. d. Elst c.s.); Westzaan, 2 juli, 3 ♀♀ + resp. 5 pulli, 7 flinke jongen en enkele grote jongen (M. Bakker); Wassenaar, Meijendel, 16 (rapport); Lage Mierde, NB, Het Goor, tenminste 4 (♀♀ + juv. gezien) (v. Erve, Wi); Valkenswaard, NB, visvijvers, tenminste 25 à 30 (Hallmann e.a.); Nederweert, L, Ospelse Peel, 31 mei, ♀ met „vleugellam” gedrag (Spreuwenberg).

47 (207). AYTHYA NYROCA — Witoogeend.

13—19 jan. en 25—29 dec., ♂, Den Haag, verversingskanaal (v. Swelm, Koppers); 8 maart, 5 ex., Nijmegen, Oude Waal (Hallmann); 11 april, ♂, Katwijk, duinen (Rampen); 18 april, 2 ex., Someren, NB, Beuven (v. Aerle).

48 (210). BUCEPHALA CLANGULA — Brilduiker.

Enkele mei-gegevens en één uit sept.: 26 sept., 3 ex., Veluwemeer-Z (Swart).

49 (211). CLANGULA HYEMALIS — IJseend.

Vroege data: 1, 13 en 16 sept., Terschelling, Bosgat (in slagpenrui) (Dubbel-dam en B. de Kruijff c.s.).

[Sept.-gevallen waren tot nu toe niet bekend, wel één van juli en twee van aug. (zie Avif. Ned.: 22 en Lim. 35: 51) (t.K.).]

Binnenland: Zevenaar, G, Oude Rijnstrang, 23 febr. en 8 maart (O. de Bruijn). De verdere gegevens betreffen:

Noordzeegebied: Terschelling (max., 2 jan., 15 à 17 ex.; B. de Kruijff), Vlieland, Waddenzee (bij monument Afsluitdijk), IJmuiden, Scheveningen (Pier), Rozenburg (Euro-poort-W), verbindingsdijk Walcheren—N. Beveland, Braakman.

IJsselmeergebied: IJsselmuiden (IJssel bij Kampen), O. Flevoland (Ketelhaven, Knardijk), Eemnes (Eemmond), Huizen (kust), Monnikendam (Gouwzee), Marken.

50 (214). MELANITTA FUSCA — Grote Zeeëend.

IJsselmeergebied: O. Flevoland: 11 jan., 2 ex., Knardijk (Lichtenbeld c.s.); 19 jan., 3 ex., Lelystad, dijkvak Z. Flevoland (Marra); 25 okt., 3 ex., aldaar (v. d. Lee, Hindeloopen); 29 nov., 2 ex., Veluwemeer-Z (Nu, Tj, Wo); 5 dec., 2 ex., Knardijk (J. en L. v. Dijk).

Binnenland: Hoogmade, ZH, Wijde Aa, 14, 21 en 28 nov., resp. 2, 3 en 2 ♂♂ (H. Feyen c.s.); Culemborg, G, plas bij de Lek, 5 nov., ad. (B. de Kruijff); Esbeek, NB, Het Goor, 4 maart, ♀ (v. Erve, Wi, c.s.).

Zomerwaarnemingen: 29 juli, Hoofdplaat, ZVI, ex. in slagpenrui (v. Impe); 9 aug., Schiermonnikoog, 1 ex., strand, → W (Hallmann c.s.); 9 en 15 aug., 5 ex., waarvan 2 kennelijk in de rui, Texel, Waddenzee (J. Reijnders, H. Witte) en 29 aug., 1 ex. in slagpenrui, aldaar (L. en A. Dijkse).

5 sept., 4 ex., aldaar (Meeth); 1 en 13 sept., Paulinahaven, ZVI (v. Impe).

52 (213). MELANITTA NIGRA — Zwarte Zeeëend.

IJsselmeergebied: O. Flevoland: Knardijk, 11 jan. (Lichtenbeld c.s.) en 5 dec., (J. en L. v. Dijk); Houtribsluizen, 9 febr. (Marra); Huizen, 8 dec., 15 ex. (Dubbel-

dam, B. de Kruijff); Uitdam, 16 febr., 2 ex. (M. Bakker).

Binnenland: Renkum, G, Blauwe Kamer, 26 maart, dood ex. (Vj. 13: 531); Culemborg, G, plas bij de Lek, 5 nov., 6 ex. (B. de Kruijff); Hoogmade, ZH, Wijde Aa, 28 nov. (Feijen e.a.); Tienhoven, U, Loosdrechtse plassen, 9 nov., 4 ex. (B. de Kruijff); Berkel-Enschot, NB, Galgeven, 8 april, 2 ex. (v. Erve).

53 (212). SOMATERIA MOLLISSIMA — Eidereend.

IJsselmeergebied: O. Flevoland: Houtribsluizen, 4 okt., 1 ex. (Marra) en 27 dec., 5 ex. (Wo, Nu, Tj); Lelystad, 15. nov., 1 ex. (H. Niesen c.s.) en 5 dec., 4 ex. (J. en L. v. Dijk); Huizen, 23 april (Dubbeldam).

Zeeland: Brouwershaven, Scharendijke, 19 maart, olievogel (Vader c.s.); Ouwkerk, Oosterschelde, 19 okt. (idem); Midden-Schouwen, Gat Schelp-hoek, 21 dec., 4 ex. (idem); Braakman, Westerschelde, 7 juli, 4 ex. (v. Impe); Hoofdplaat, 29 juli, 15 ex. (idem).

Binnenland: Ambt-Delden, Ov., dec. ♀ ad. (verzameld) (Meijerink); Astense Peel, NB, 18 april, ♀ (v. Aerle).

55 (217). MERGUS MERGANSER — Grote Zaagbek.

Zomerwaarnemingen: mei t/m aug., ♀, A'dam, Sloterplas (maakte gezonde indruk, kon vliegen), (Kruseman); 4 juni, ♀, O. Flevoland, Lelystad (J. en L. v. Dijk); 9 juni, ♂, Wanneperveen, Ov., Beulakerwijde (J. H. Kuiper); 19 juli, ♀, Dijk Z. Flevoland (Nu, Wo); 26 aug., O. Flevoland, Ketelhaven (v. Impe).

56 (218). MERGUS SERRATOR — Middelste Zaagbek.

Zomerwaarnemingen: 26 mei, 4 ex., Lauwerszee (Smith); 27 mei, Schiermonnikoog, strand (Smith, Mooser).

Binnenland: Ubbergen, Waal, 10 en 16 jan., resp. 1 en 2 ex. en 5 nov., 5 ex. (Hallmann); Vreeswijk, U, Lek, 1 febr., 3 ex. (Dubbeldam); Lage Mierde, NB, De Flaas, ♀ (v. Erve c.s.).

57 (219). MERGUS ALBELLUS — Nonnetje.

12 jan., O. Flevoland, langs Knardijk, zeker 1000 ex. in één troep (Marra). [Dergelijke grote aantallen zijn ook in vroeger jaren signaleerd, bijv. 31 jan. 1937, Kampen, op de IJssel alleen reeds langs de stad ver over de 1000 ex. (zie De Ned. Vogels: 662) (t.K.).]

14 juni en 1 juli, ♂, Nijmegen, Oude Waal (Hallmann); 27 sept., ♀, Ketelmeer (Meijerink).

58 (196). TADORNA TADORNA — Bergeend.

Broedgevallen: *Binnenland:* Paterwoldse meer, opgespoten terrein, 28 juni, 1 paar + 6 juv. van ca 1 week en 1 paar + 7 juv. van ca 3 weken (Smith); Ubbergen, Kekerdomse waard, 3 à 5 paar (ad + juvenielen waargenomen) (Hallmann).

Binnenland: Herwen en Aerdt, Bijland, 9 febr., 26 maart en 6 april, resp. 2, 4 en 2 ex. (O. de Bruijn).

Westerschelde, 16 juli, bij hoog tij, 1800 ex., op de zandplaat Hoge Springer; 25 okt., minimaal 1050 ex., aldaar (v. Impe).

59 (197). TADORNA FERRUGINEA — Casarca.

Tacozijl, Fr, 26 juli, 2 ex. (B. Keizer); bezuiden Harlingen, 29 aug., 2 ex. (w.s. dezelfde) (idem) (**); O. Flevoland, Knardijk, 26 sept. (Meeth, Fabritius. R. Visser, Dr; N. v. d. Beek) en 1 okt. (Hallmann), 5 ex. (**); Muiderberg, NH, 6 dec., 2 ex. (W. D. Jansen) (*).

60 (188). ANSER ANSER — Grauwe Gans.

Zomerwaarnemingen: 23 mei, 21 ex. → N, Berkenwoude, ZH (Duiven); 27 mei, 119 ad., Stad a.h. Haringvliet, ZH (Lebret); 4 juni, 14 ad. → NO, O. Flevoland, Lelystad (J. en L. v. Dijk); 19 juni, 2 ex., Ermelo, Horloo (idem); 8 aug., 20 ad., Gaasterland, Kliffenkust (Ou, Dr); 25 aug., 2 ad., Schouwen, Dijkwater (Vader); 26 aug., 2 ad., → ZW, Scheveningen (Gallacher c.s.) en 4 ad., O. Flevoland, Knardijk (v. Impe); 30 aug., 90 ad., Numansdorp, „Crom-Strijen” (Ou, Dr).

61 (189). ANSER ALBIFRONS — Kolgans.

4 april, nog 500 ex., Numansdorp, „Crom-Strijen” (Ou, Dr); 3 mei, O. Flevoland, visvijvers (enige slagpennen ontbraken) (v. Althuis, G. en W. Jansen); 6 aug., Hilversum, Kleine Wasmeer (cirkelde omzichtig 6 x rondom het meer en viel toen in tussen de eenden) (Gadella); 30 aug., 3 ex. (tussen Grauwe Ganzen), Numansdorp, „Crom-Strijen” (Ou, Dr).

[aug.-gevallen waren tot nu toe niet bekend (t.K.).]

6 en 20 sept., 2 ex., Goeree, Ventjagersplaat (Ou, Dr); 13 sept., 1 ex. ten O. van Numansdorp (idem).

[De vroegste najaarsdatum was tot nu toe 8 sept. (zie Lim. 37: 26) (t.K.).]

62 (190). ANSER ERYTHROPUS — Dwerggans.

3 jan., gewond ex., Zandvoort, strand (is opgezet) (H. Feijen, G. de Jonge en E. Fallaux); 31 maart en 4 april, ad., Goeree, Den Bommel (afstand: 40 m; kijker: 10 x 50 en 40 x telescoop; zeer kleine gans; oranje poten en helder rose snavel

Foto H. J. VERDONK, copyright
Fig. 1. Dwerggans (*Anser erythropus*) tussen Brandganzen (*Branta leucopsis*). Polder Lemsterland bij Sondel, Fr, winter 1964/65.

van klein formaat; lichte oogring; tot hoog op het voorhoofd doorlopende witte kol (Dr, Ou).

[De laatste datum was tot nu toe 22 maart (zie Avif. Ned.: 25) (t.K.).]

63 (191). ANSER FABALIS — Rietgans.

31 aug., een grazend ex., Vianen, ZH (kijker: 7 x 50; afstand: tot ca. 25 m) (P. Smiesing).

[Dit is het tweede aug.-geval (zie Lim. 37: 27 (t.K.).]

(191b). ANSER FABALIS BRACHYRHYNCHUS

Friesland: Oudega, Sanfirden, 20 dec., ca 2000 ex. (Nu) en zelfde dag, Gaastmeer, ca 1000 ex. (Nu, Tj, Wo); *Z. Holland*: Hellevoetsluis, buitendijkse slikken, 19 jan., ca 200 ex. (Ou, P. Rooy); Strijen, 23 febr., ca 700 ex. (Meeth); Numansdorp, 17 maart, 1 ex. (v. d. Lee); Den Bommel, 4 april, 1 ex. (Ou, Dr); *N. Brabant*: Made, „Amercentrale”, 19 jan., 25 ex. (Meeth).

64 (192). ANSER HYPERBOREUS — Sneeuwgans.

29 dec., 2 ex., in omgeploegd terrein, Ospeler Peel (kijker: 7 x 50; afstand: 100 m; spierwit; snavel en poten rose; hoge snavelbasis; zwarte vleugelpunten; geluid: „gkaakk-gkakk” en „gning-ung-ung”) (H. Vas) (*).

65 (195). BRANTA BERNICLA — Rotgans.

29 mei, ca 700 ex., Schiermonnikoog, wad voor Ooster kwelder en Willemsduin (E. Smith).

Binnenland: 20 nov., ca 25 ex., op ca 10 m hoogte overvliegend, Gendringen, G, Sinderen (de Wilde).

66 (194). BRANTA LEUCOPSIS — Brandgans.

Zuidelijk IJsselmeergebied: O. Flevoland, 2 febr., 25 ex., tussen meer dan 1000 Kolganzen, middenin de polder (Meeth); Ermelo, Horloo, 6 en 7 dec., 1 ex. (J. v. Dijk); Eemmond, 26 dec., ca 120 ex. → ZW (Marra).

Binnenland: Netersel, NB, Het Goor, „De Utrecht”, 18 nov., 20 ex. → W (v. Erve) en 29 nov., 17 ex. → O, Neterselse heide (Wi); Astenspel, NB, 5 jan., 2 ex., tussen Rietganzen (J. en A. Schriks).

18 april, 1200 ex., Willemstad, NB, St. Anthoniegorzen (Lebret) en 700 ex., Den Bommel, ZH (idem en M. v. Drunen); 22 april, de laatste ex. bij Den Bommel vertrokken (v. Drunen, med. Ou en Dr).

[De laatste datum was tot nu toe 7 april (zie Lim. 38: 33) (t.K.).]

5 juni, 2 ex., Zoutkamp, Gr (opvallend mak) (Vader).

31 aug., 3 ex., kust Flakkee, N. van Hellegatsdam (Ruitenbergh); 13 sept., 3 ex., Ooltgensplaat, Hellegatsplein (Kuntze); 20 sept. (en 18 okt.), 3 ex., vlak voor Goeree, aan W.zijde van dijk van Hellegatsplein (de Monchy c.s.) en 3 ex., Goeree, Ventjagersplaat (Ou, Dr) (Steeds dezelfde ex.? (t.K.).) 27, 29 en 30 sept., resp. 1, 1 en 2 ex. en 1 en 2 okt., 1 ex., Numansdorp (v. d. Lee).

67 (194bis). BRANTA CANADENSIS — Canadese Gans.

Overijssel: N.O. Polder, 9 febr., 32 ex. (Middelma, de Monchy, Ente); Kampereiland, 3, 12 en 18 maart, resp. 38, 26 en 20 ex. (Smallenbroek, med. Koridon); *O. Flevoland*: Veluwemeer-N, 28 jan.—22 maart, 7 ex. (A. v. d. Berg; Ki, Kl, Te e.a.) (vertoefden 27 jan. reeds in polder Oosterwolde; A. v. d. Berg); 6 febr., 7 + 5 ex., Ketelmeer-Z (A. v. d. Berg); Knardijk, 31 maart, 1 ex. (Ruitenbergh); ibidem, 3—17 okt., 1 ex. (N. v. d. Beek); *Zeeland*: Braakman, 5 maart, 1 ex. (Tonino, Top, Westra, Mandemaker).

68 (193). BRANTA RUFICOLLIS — Roodhalsgans.

[1961: 25 jan., Klundert, NB (Vogelwarte 23: 147); 12 febr., Haringvliet, ZH, Scheelhoek, 2 ex. (ibidem); 15 sept., Friesland, sine loco (ibidem); nov., Hoogland, U, 2 ex. (ibidem).]

[1962: 6 maart, Beetsterzwaag, Fr (ibidem); 30 okt., Stijle Bank, Fr. (ibidem).]

[1963: 9 maart, Haringvliet, ZH, Scheelhoek (ibidem).]

13 jan., Anjum, Fr, Bantpolder (Van. 17: 51); 18 jan., Brab. Biesbosch (Ou, P. Rooy); 30 jan. en 8 febr., Haagse Beemden, NB (Wi, Entrop); 8 febr., Opsterland, Fr, polder Langezwaag (Philippona); 15 febr., Doniawerstal, Fr, W. van Koevordermeer (idem); 16 febr., ibidem (Suetens); 22 en 23 febr., O. van Slotermeer, Fr (mej. Groen, Rampen); 1 maart, Wijmbritseradeel, Fr, Woudsend (Hinlopen); 5 maart, Braakman, ZVl (Mandemaker, Top c.s.).

70 (185). CYGNUS CYGNUS — Wilde Zwaan.

Afsluitdijk: 12 dec., 4 ex. (v. Althuis c.s.); *O. Flevoland*: Veluwemeer, 18 jan., 22 ex. (Garrelfs c.s.) en 29 nov. en 6 dec., 2 ex. (Nu, Tj, Wo); Knardijk, 23 dec., 6 ex. (Marra); *Overijssel*: Zwartemeer-W, 6 jan., 2 ex. (Koridon); *Gelderland*: Nijkerk, dijkvak Z. Flevoland, 6 maart, 46 ex. (Nijeboer); Oude IJssel, Gaanderen, 12 jan., 2 ex.; Terborg, 14 jan., 8 ex. en Doetinchem, 17—26 jan., 2 ex. (O. de Bruijn); *N. Holland*: A. W. Duinen, tussen 19 jan. en 25 maart, max. (26 jan.) 21 ex. (F. en H. Niesen); 20—26 dec., max. (20 dec.) 8 ex. (de Roever, Regeer); Huizen, IJsselmeer, 11 april, 36 ex. (Kr, Bonten, Garrelfs); *Z. Holland*: Wassenaar, Meijndel, 29 febr.—22 maart, 5 à 6 ex.; 28 maart, 15 ex., overvliegend; in april 1 juv. ex. en 21 mei, nog 1 ex.; 19, 20 en 27 dec., 2 ex. (rapport); *Utrecht*: Eemnes, Eemmond, 9 febr.—1 april, op dertien data, max. 4 ex. (VWEEM); *Zeeland*: Wolfartsdijk, Oostschenge, 17 nov. en 19 dec., 3 ex. (Lebret); *N. Brabant*: tussen Genderen en Heusden, 3 febr., 90 ex., op overstroomde uiterwaarden (Wi, Entrop).

71 (186). CYGNUS BEWICKII — Kleine Zwaan.

IJsselmeergebied: West van Harderwijk, 30 okt., 859 ex. (ca 30 % juv.) (E. Smith, J. Koolhaas); *Gelderland*: Ubbergen, Kekerdomse waard, 8—23 febr., max. 56 ex. en in de Waal, 16 april, 2 ex. (Hallmann); Nijmegen, 28 nov.—22 dec., max. 49 ex. (idem); *N. Holland*: A. W. duinen, 26 jan.—29 febr., 1 ex. (F. Niesen); 29 nov., 11 ex. → W (H. Niesen); *Z. Holland*: Wassenaar, Meijndel, tussen 9 febr. en 18 april, max. 8 ex.; 19 dec., 2 ex. (rapport); Moerdijk brug, 27 febr., ca 40 ex. (v. Erve, Wi); *Zeeland*: Duiveland, Oosterland, 27 febr., 3 ex. (Vader, L. de Wolf); Oostschenge, 24 febr., 51 ex. (H. Griffioen, med. Lebret); 7 nov., 2 ex. (Middelmann); 19 dec., 57 ex. (15 juv.) (Lebret); Wissenkerke, 20 dec., 18 ex. (idem); Braakman, 29 maart, 2 ex. (Middelmann); 5 april, 6 ex. (v. Impe); 20 dec., 10 ex. (idem); *N. Brabant*: Esbeek, Het Goor, 29 nov., 3 ex. (Hallmann).

74 (153). AQUILA CHRYSAETOS — Steenarend.

24 sept., 2 ex., Wassenaar, vinkebaan in de duinen (kijker: 10 x 50 afstand: tot ca 30 m; kwam jagen boven de plassen, vloog na enkele minuten recht op de hut af, waarbij de diep goudgele kleur van kop en nek, belicht door de achter ons staande zon, prachtig uitkwam; zeilde op ca 30 m zijwaarts af; 10 minuten later zagen we hem weer, terwijl zich een tweede ex. bij hem voegde) (Regensburg, Batist) (**).

75 (154). AQUILA CLANGA — Bastaardarend.

24 en 25 okt., A. W. duinen (afstand: tot 100 m; kijkers 10 x 50, 12 x 60, 12 x 50 en 24 x 35; groot en donker; spanwijdte vrijwel 2 x die van Bonte Kraai, die hem steeds achtervolgde; vloog steeds vrij laag, af en toe enkele vleugelslagen, dan weer

zeilend, waarbij de vleugels iets naar beneden werden gehouden; korte, rechthoekige staart; snavel veel kleiner dan van Zeearend; kop zeer donker, bijna zwart, evenals de borst; de rest was zeer donkerbruin, met op de dichtgevouwen vleugels 2 niet opvallende, evenwijdige witte strepen, die ook in de vlucht zichtbaar waren en werden veroorzaakt door de lichte uiteinden van de vleugeldekveren; ook stuit licht, maar niet opvallend; snavel en poten geel (H. Niesen, Vader, Koning, v. Spanje); 8 nov. ibidem (afstand: 3 à 400 m; kijkers: 11 x 80, 7 x 50, 10 x 50 en 12 x 60; beduidend groter dan de vele Buizerden, die we deze dag zagen; in de vlucht duidelijk zichtbare, witte vlekken op de vleugels; onderzijde donker; in zweefvlucht vleugels niet boven het lichaam uitkomend en lichtelijk naar voren en neerwaarts gebogen; witte staartbasis; in de zit grote bruine vogel, met forse snavel, helgeel aan de basis, grote vleugels ietwat naar voren gebogen, met dubbele geelwitte streep (Mandemaker, Sw, Top, Zwitser, de Roever, Oreeel); 28 nov., zelfde ex. als in okt., ibidem; werd volgens anderen waargenomen tot einde dec. (afstand: 75 m; kijkers 10 x 50 en 24 x 35; onder zeer gunstige omstandigheden ca 1½ uur zien vliegen) (H. Niesen e.a.).

78 (157). BUTEO BUTEO — Buizerd.

Broedgevallen: Overijssel: Hengelo, 1 (Meijerink); Gelderland: Veluwe: Stavert, 1; Speulderbos, 2; Sprielderbos, 1; Leuvenum, vermoedelijk 1; Kroondomein ten N. van Apeldoorn, tenminste 4 (J. en L. v. Dijk, N. v. d. Beek); Bergh, Montferland, 3 (O. de Bruijn); Winterswijk: Ratum, 1; Kloosterbos, 1; Huppel, 1; Meddo, Geesinkbos, 1 en Notarisbos, 1 (Stoffel); Berg en Dal, mogelijk 1 (Hallmann); Utrecht: Leusden, Leusderhei, 1 (Dubbeldam, Alleijn); N. Brabant: Udenhout, 1 paar gedurende gehele broedtijd waargenomen (Leerschool, v. Erve); Bakel, Rips, tenminste 2 (J. v. d. Hurk, med. v. Aerle); Eindhoven, Leenderheide, w.s. l., ook volgens boswachter (Hallmann); Limburg: Haalen, De Bedelaar, w.s. l (v. Erve, Leerschool e.a.); Epen, Bovenste bos, 27 mei, 1 paar, omhoog cirkelend (Hallmann).

80 (156). BUTEO LAGOPUS — Ruigpootbuizerd.

Van de 30 binnengekomen gegevens zijn er 13 van Terschelling (allemaal in nov.; Dubbeldam) en 8 van O. Flevoland; de overige betreffen: Zuidlaren (Dr), Ubbergen (G), Vogelenzang (NH), Noordwijkerhout (ZH), Wassenaar (Meijndel), Utrecht, de Bilt en Kampina (NB).

81 (164). ACCIPITER NISUS — Sperwer.

Broedgevallen: NW-Veluwe: Ermelo, tegenover kazerne, 1 (N. v. d. Beek, J. en L. v. Dijk); Leuvenum, 1 (idem); Speulderbos, 2 (idem); Putterbos, 1 (J. en L. v. Dijk); Ullerberg, 1 (idem); Sonnevancse hei, 1 (N. v. d. Beek); tegenover Blindenhuis Sonneheerdt, 1 (idem).

82 (163). ACCIPITER GENTILIS — Havik.

Broedgevallen (?): Delden, Ov., Elberts bos, 1 (Wa); Winterswijk, G: Het Woold, 1; Bekendelle, 1; Ratum, 1 (Stoffel); Esbeek, Tulder, NB, 11 april, alarmrend ex. (Wi); Valkenswaard, NB, Staatsbossen, 24 mei, hoog om elkaar cirkelend paar, in oud broedgebied (Hallmann); Haalen, L, De Bedelaar, 1 (Notermans e.a.).

1 jan. en 21 maart, Boxtel, Kampina, NB (Leerschool, v. Erve); 20 febr., Den Haag, Statenkwartier (v. Swelm); winter 63/64, 4 ex. gevangen, Bakel, Rips (overgebracht naar de Veluwe) (J. v. Kam, med. v. Aerle); 24 febr., 1 ex., aldaar (v. d. Zanden, med. v. Aerle) en 31 maart, 2 paar, aldaar (v. d. Kam, med. v. Aerle); 5 april, Wassenaar, Meijndel (rapport); 11 april, Hollandsche Rading, U (Gadella); 4 aug., Oploo, NB (v. Aerle); 30 sept., Berg en Dal, G., Meerwijk (Hallmann); 8 nov., Zandvoort, A.W. duinen (H. Niesen c.s.); 6 dec., 2 ex., Bergen, NH, Staatsbos (Zwitser); 26 dec., Esbeek, NB, De Utrecht (v. Erve, Leerschool).

83 (165). MILVUS MILVUS — Rode Wouw.

19 jan., Drunense duinen, NB (med. Wi); 25 jan., bij Gouda (v. Swelm); 10 maart, Westelbeers, NB (Wi, v. Riel) en Bennekom, G (Vj. 13: 531); 17 maart, Eemnes, Eemmond (Poorter); 18 maart, Midden Beemster (Vj. 13: 531); 22 maart, Saaftingen, Z (Aves 1: 45); 29 maart, tussen Schijndel en Bostel, NB (Vj. 13: 531); 25 april, Muiden (Swart, Bonten); 2 mei, Oostkapelle, Z (Vj. 13: 531); 5 mei, Terwinselen, L (ibidem); 6 mei, Boschoord, Dr (ibidem); 7 mei, 2 ex., Wageningen (VWWAG); 11 juni, tussen Houthem—St. Gerlach en Meerssen, L (Hens); 30 juni, Berg en Dal, G (Hallmann); 25 juli, Blaricum, NH (Dubbeldam); 26 juli, Eemnes, Eemmond (Poorter); 5 okt., Apeldoorn, Wenum (L. v. d. Bergh); 11 okt., O. Flevoland (Vj. 13: 532); 31 okt., Schalkwijk, U (L. v. d. Bergh); 17 nov., Den Haag (v. Swelm).

84 (166). MILVUS MIGRANS — Zwarte Wouw.

23 febr., Oostvoorne, ZH, Brielse Gat (Vj. 12: 308); 6 maart, A'damse Bos (VWAD); 19 maart, Ouderkerk a/d Amstel (Vj. 13: 532); 22—23 maart, Terschelling, Boschplaat (Tanis); 16 april, Wageningen (VWWAG); 7 mei, 2 ex., O. Flevoland, bij Elburg (Wa, Ki, Sw, Oo); 7 en 9 mei, Wassenaar, Meijndel (rapport); 8 mei, Netersel, NB, Beerse Broek (Wi); 10 mei, Delden, Ov. (Meijerink, Maalderink); 23 mei, Lemelerberg, Ov. (Vj. 13: 532) en A. W. duinen (F. Niesen); 24 mei, Eindhoven, (Hallmann); 25 mei, Valkenburg, L, Gerendal (idem); 28 aug., O. Flevoland, Stort Lelystad (Marra).

85 (167). HALIAEETUS ALBICILLA — Zearend.

O. Flevoland: 3 jan., ad., Veluwemeer-Z (Itbon); 12 en 13 jan., Lelystad (Vj. 12: 308); 25 jan., juv., gemaal Lovink (v. Oordt, Ros; Vj. 12: 308); 24 maart, ad., Swifterbant (Nijeboer, P. Kelder); Nijmegen, Kekermomse Waard, febr. (Vj. 12: 308); Aalsmeer, NH, 23 mei (Vj. 13: 532); Numansdorp, ZH, 18 en 20 maart, juv. (v. d. Lee); Klundert, NB, Roode Vaart, 12 jan., juv. (Regeer c.s.); Brab. Biesbosch, 22 febr. (Vj. 12: 308); 4 maart, juv. (ibidem); 6 maart (E. Smith); Esbeek, NB, Het Goor, jan. en febr. (med. Wi); 20 en 29 nov. en daarna tot 12 dec. (Wi, B. Wi, v. Riel; Hallmann).

86 (168). PERNIS APIVORUS — Wespandief.

Broedgevallen: Twente, tenminste 3 (Meijerink); Harderwijk, Leuvenumse bos, 1 (N. v. d. Beek); Speulder bos, zeer w.s. 1 (idem); Groesbeek, G, Berg en Dal, tenminste 1 (Hallmann); Winterswijk, G, Bekendelle, 1 (Stoffel); Heijthuizen, L, Het Leudal, 1 (Notermans, M. v. Deursen, J. v. Bree).

Schiermonnikoog, 27 mei, 1 ex. → 0 (Smith, Mooser); Terschelling, 3e sept. (Dubbeldam, B. de Kruijff e.a.); Haren, Gr, 25 mei, 1 ex. → NO (J. v. Dijk); O. Flevoland, Lelystad, 26 sept. (Meeth); Bloemendaal, Overveen, 6 juni, 1 ex. → Z (Bi); Linschoten, U, 30 en 31 aug. (G. Ribbuis Pelletier, med. v. d. Voo).

88 (162). CIRCUS CYANEUS — Blauwe Kiekendief.

Broedgevallen: Terschelling, Boschplaat, 30 mei, 2 (Zorgdrager, Veenman); O. Flevoland, Zeewolde, juni, 1 (nu en dan 2e paar gezien) (Marra); Dorplein-Budel, NB, Ringselven, 29 juni, jagent ♂ (broedgeval?) (Hallmann).

O. Flevoland, winter 63/64, zeer algemeen; 24 febr., zelfs 27 ex. (Nijeboer).

90 (160). CIRCUS PYGARGUS — Grauwe Kiekendief.

Broedgevallen (?): Texel, de Muij, 1 (Schweigman); Renesse-Haamstede,

Z, duinen, 28 juni, ♂, gehele dag jagend (Ou); Den Bosch, Moerputten, 2 broedparen (Leerschool, v. Erve); Hoogeloon, NB, Hapertse heide, 1 (idem); Reuselse Moeren, NB, 16 mei, broedgeval niet geheel uitgesloten (♂ hoog schroevend) (idem); Budel, Ringselven, 9 mei, alarmerend ♂ (v. Erve); Nederweert, L, Ospel, Groote Peel, 2 (evenals in 1963) (Notermans).

92 (170). PANDION HALIAETUS — Visarend.

1 en 6 jan., Vorden, G (Itbon); 3 jan., O. Flevoland, Veluwemeer-Z (idem); 31 maart, Someren, NB, Beuven (Hallmann).

De verdere gegevens, lopende van 9 april—2 juni en van 26 juli—14 okt., betreffen: *Overijssel*: Zwartemeer-W; *O. Flevoland*: Veluwemeer-Z; *Gelderland*: Hoophuizen; *N. Holland*: Texel, Kennemerduinen, A.W.L. duinen; *Z. Holland*: Katwijkse duinen, Wassenaar, Brielse meer; *Utrecht*: Breukelen (Nijenrode, 2 ex.); *N. Brabant*: West Brab. Biesbosch, Valkenswaard, Someren (Beuven).

93 (148). FALCO PEREGRINUS — Slechtvalk.

januari: Ubbergen, G (herhaaldelijk prooiïresten); A'dam-W; Den Haag (2 ex.); Someren, NB; *februari*: Wassenaar (Meijndel); *maart*: A'dam-W; *april*: Brab. Biesbosch; *juli*: O. Flevoland; Ospel, L; *oktober*: Texel; A'damse Bos; Wassenaar; *november*: Montferland, G; Castricum, NH; A'dam-W; Wassenaar (Meijndel); Esbeek, NB; *december*: Texel; Katse Plaat, Z; Tilburg.

96 (149). FALCO SUBBUTEO — Boomvalk.

Broedgevallen: Zwartemeer-W, 1 (Koridon); Baarn, Hooge Vuursche, 10 aug., ad. + 2 juv.; 11, 13 en 15 aug., tenminste 3 juv. (Nu); Krimpenerwaard: Lekkerkerk, 1; Berkenwoude, 1 en Gouderak, 1 (Duiven); Oude Maas, 1 (J. v. d. Esch).

Losse gegevens uit de broedtijd zijn aanwezig van de Eemmond en Eempolder, Huizen, Rotterdam, Sas van Gent en Vijlmen, NB. De gegevens uit de eerste aug.-helft van Gendringen, G. de Eempolder, Den Haag en Tholen kunnen reeds trekkers betreffen.

97 (152). FALCO VESPERTINUS — Roodpootvalk.

17 aug., Ameland (kijkers: 7 x 50 en 12 x 50; bovendien, borst en staart erg donker; grote slagpennen lichter; rode poten; rode broek- en onderstaartdekveren; oog oranje-geel) (VWAD) (**).

99 (329). LYRURUS TETRIS — Korhoen.

Broedgevallen: *Veluwe*: Ermelo, Paalbergheide, 16 april, 17 baltsende hanen en 19 april, Speulderheide, 8 idem (N. v. d. Beek, Sevinga); Barneveld, Boswachterij Kootwijk, naar schatting tenminste 8 (G. de Graaf); *Gooi*: Laren, 28 maart, 5 baltsende hanen (H. Niesen, Vader); *N. Brabant*: Boxtel, Kampinase heide, ca 15 (v. Erve, Leerschool); Middelbeers, op restant van Landschotse heide, tenminste 2 (idem); Geldrop, Strabrechtse heide-W, 11 april, 12 ♂♂; Mierlo en Someren, Strabrechtse heide, 21 maart, 6 ♂♂ + 14 ♀♀ (v. Aerle); Astense Peel, 18 april, 2 ♂♂ gezien en bolderende ex. gehoord op afstand (idem); Stiphout, Kamerven, 19 april, 1 bolderende haan (idem).

103 (334). COTURNIX COTURNIX — Kwartel.

In tegenstelling met het voorafgaande jaar — toen slechts over zeven localiteiten gegevens ter beschikking stonden — is dit over 1964 voor meer dan honderd het geval (zie ook Van. 17: 185 en 236). De gegevens betreffen alle provincies, waarbij N. Brabant bovenaan staat, gevolgd door Gelderland (zie hieronder):

Groningen: Uithuizermeden, Finsterwolde, Midwolda, Wedderveen, Nieuwe Pekela,

Bellingwolde; *Friesland*: Terschelling, Oude Leije bij Stiens, Vrouweparochie, St. Jacobi-parochie, Ried, Hallumerhoek, Witmarsum, Poppingawier, Oude Mirdum, Elso; *Drente*: Norg, Rolde, en ca 7 km van Steenwijk; *Overijssel*: Raalte, Denekamp; *O. Flevoland*: op vele plaatsen; *Gelderland*: Ermelo, Hoophuizen, Garderen, Meerveld, Speulde, Drie, Hoge Veluwe, Ugchelen, Apeldoorn, Beekbergen, Ede, Wolfheze, Renkum, Veenendaal, Grebbeberg, Imbosch, Elst, Groesbeek, Warnsveld, Zeddum, Winterswijk; *N. Holland*: Texel, Heemskerk, A'dam-Sloterdijk, Haarlemmermeerpolder, Schiphol (zeer w.s. ca 20 gevallen); *Z. Holland*: Katwijk, Numansdorp; *Utrecht*: Eemmond, Eempolder, Leusderheide, Utrecht; *Zeeland*: St. Philipslands, Kats, Wolfaartsdijk, Koudekerke, Middelburg, Hengstdijk, Zaamslag, Nieuwvliet, Hulst, Hoek, Braaksman, Axel, Sas van Gent; *N. Brabant*: Steenbergen, Rijsbergen, Zundert, Chaam, Waalwijk, Loon op Zand, Moergestel (meer dan 22 broedparen), Zeeland bij Uden, Veldhoven, Hoogeloon, Gerwen, Eindhoven, Heeze, Leende, Leenderstrijp, Soerendonk, Nunen, Mierlo-Hout, Mierlo, Stiphout, Helmond, Deurne, Brouwhuis, Bakel, Aarle-Rixtel, Milheeze, Lierop, Asten, Someren-Eind, Helenaveen; *Limburg*: Broekhuizen, Arcen en Velden (Schandelo), Sevenum, Tegelen, Belfeld, Wessum, Ospelse Peel, Echt, Gulpen, Reijmerstok en tussen Vaals en Epen.

Broedgevallen: Hoewel in vele gevallen, op grond van de datum, c.q. geregelde waarneming, broedgevallen werden aangenomen dan wel vermoed, zijn er slechts 2 positieve gegevens: Oude Leije, Fr, bij Stiens, nest met 11 eieren bij werkzaamheden vernield (Van. 17: 236); Heemskerk, NH, duinen, paartje + 10 pulli (Fabritius, Kortenoever).

De gedateerde gegevens vangen aan met 7 mei (Hoophuizen; Wa, Ki, Sw, Oo), verreweg de meeste betreffen juni, veel minder juli, enkele augustus, terwijl er slechts twee in september vallen, met als laatste: 12 sept. (Uithuizermeden; Coldewey).

105 (321). GRUS GRUS — Kraanvogel.

26 febr., 20 ex. → NO, Valkenburg, L (mevr. A. A. H. Smeets, med. Hens).

Zwartemeer-W, 5 april, 11 ex. (van Dalen, med. t.K.), 9 en 16 april, resp. 2 en 1 ex. (Koridon); Ermelo, IJsselmeerkust, 3 april, 12 ex. (Sevinga, N. v. d. Beek); Eemnes, 11 april, 1 ex. → ZO (Poorter), 16 april, 1 ex. op akker (B. Noorden, med. Poorter); Callantsoog, NH, gehoord (Poorter); Wassenaar, Meijndel, 31 maart, 1 ex. → NO (H. Wanders); Numansdorp, „Crom-Strijen”, 19-22 maart, max. (19 maart) 11 ex. (v. d. Lee); 29 maart, 1 ex., aldaar (Ou, Dr); Werkendam, Biesbosch, 17 maart, 12 ex. (E. Smith); Vogelwaard, ZVl, 12-21 maart, max. (20 maart) 18 ex. (F. Haak).

Katwijk, 6 sept., 7 ex. → Z, over zee (H. Feijen).

106 (321). RALLUS AQUATICUS — Waterral.

Broedgevallen: Vlieland, 8 pulli geringd en verder 4 aug.—5 okt., 59 1 j., cq. volgroei ex. en 17 overj. ex. (Terpstra); O. van Sneekermeer, 1 (Westra); Zwartemeer-W, 13 (en 29 ex. geringd) (Koridon); Nijmegen, Oude Waal, w.s. 1 (Hallmann); Callantsoog, NH, Zwanewater, 7 territoria (De Pieper 4: 12); Eemnes, Eemmond, in ieder geval 2 (Poorter); Valkenswaard, NB, visvijvers, 6 à 10 paar (Hallmann); Leende, NB, Strijperberg, tenminste 2 paar (idem); Someren, NB, Beuven, tenminste 2 paar (idem); Boxmeer, NB, 9 mei, 2 roepende ex., kruispunt Beugen (idem).

Winterwaarnemingen: O. Flevoland (bij Lelystad); Eemmond; Midden-Schouwen (Schelphoekreservaat).

107 (323). PORZANA PORZANA — Porseleinhoen.

Broedgevallen (?): Vlieland, 4e Kroonpolder, 1 (Terpstra); Jouwstervaart, bij Sneekermeer, 1 (Westra); Zwartemeer-W, 1 (en 10 ex. geringd) (Koridon);

O. Flevoland, Knardijk, 27 juni, w.s. broedgeval (de Roever c.s.); Bijlmermeer polder, NH, juli, 12, in geïnundeerd weiland (Hinloopen); Dubbeldam, Biesbosch, ZH, 8 april, alarmerend ex. (Verhey); Bostel, Beerze, NB, vanaf 13 april, steeds roepend ex. (v. Erve, Leerschool); Udenhout, NB, 26 april, geruime tijd roepend ex. (idem); Valkenswaard, NB, visvijvers, maart—juni, enkele waarnemingen op zelfde vijvertje (Hallmann, B. Wi e.a.).

108 (324). PORZANA PARVA — Klein Waterhoen.

Broedgeval: Vollenhove, Ov, reservaat „Achter Wieden”, 29 juli, 1 (kijker: 7 x 35; afstand: 4 m; paartje + 4 juv.; snavel groengrijs met onduidelijk rood vlekje op boven-snavel; pootkleur groengrijs; geluid: een scherp „wiek” of „kwiet” of „kwek” (alarm-roep), ook „pi-oer”; ♂: onderlichaam geheel grijs en bij de opgewipte staart iets lichter van kleur; op bovenkop iets donkerder; vleugels bruinachtig met zwarte strepen; nest als van gewone Waterhoen, maar hoger en kleiner, holler en met enkele veertjes; jongen leken wat op Sardijnse Grasmus, met kortere staart en donkerder (H. Pick, J. Krikke).

25 juli en 10 aug., juv. gevangen; verder 3 aug., ♀ ad. en 7 en 12 aug., juv. gezien, Zwartemeer-W (Koridon); 2 april, ♀, Gendringen, Etten, G (kijker: 7 x 50; afstand: 15 m; zeer klein formaat; bruine bovenzijde met „snip”tekening in lengterichting op de romp; geelbruine onderdelen; geen dwarstrepen op flanken; donkere poten, lichte snavel; in de vlucht geen wit op de vleugels) (O. de Bruijn); 4, 6—9 en 16 aug., juv., Eemmond (kijkers: 7 x 50, 7 x 35 en 10 x 50; afstand: minimaal 1½ m — uit schuiltent; grootte als Grote Karekiet — er vlak naast; donkerbruine rug met in het midden een wit geparelde baan, daarnaast aan beide zijden twee banen met witte lijntjes; vrij lichtgekleurde, zwak geparelde keel en borst; over groot oppervlak gebandeerde flanken; slordig zwart-wit gebandeerde onderstaart; geen witte vleugel-boeg; geheel zwartachtige 1e handpen; geheel groenige snavel; middelgroene poten (Dubbeldam, B. de Kruyff, Poorter).

109 (325). PORZANA PUSILLA — Kleinst Waterhoen.

Broedgevallen: Bijlmermeer polder, NH, 2, mogelijk 3 (oude vogels: warmbruine, onder minder goede belichting zelfs kastanjebruine, rijkelijk wit en donker gevlekte bovenzijde; leigrijze, onder minder goede belichting tot donker blauwgrijze zijkop, hals en onderzijde; flanken en onderstaart sterk zwart-witgestreept; snavel éénkleurig rietgroen; poten leken hoornkleurig (slechts eenmaal vrij goed gezien); oog rood; Nuyen zag op 18 juli 2 identiek gekleurde vogels bij het nest; geluid: een zacht „oeièk” en een ratelend „krrrrrik”; 2 juli vond ik in geïnundeerd weiland (grashoogte tot ca 40 cm en waterhoogte 10—20 cm) 2 nesten; het ene was nat en verstoord, met resten van 1 ei in de nestkom en gezonken ernaast enkele doppen en een nog gaaf, onbebroed ei, zeer bruin van kleur, met maten 31.3 x 20.4 mm, dat ik verzamelde; het andere nest was bewoond: 8 warme eieren van een geheel ander type — grijs-groene ondergrond; maten: 30.6 x 20.1, 29.5 x 20.1, 29.0 x 20.1, 29.0 x 20.1, 29.0 x 19.1, 28.6 x 20.1, 28.2 x 19.6 (verzameld) en 26.6 x 18.7; Nuijen en Wolff zagen 18 juli 4 donsjongen bij en in het nest; 13 juli vond van der Veer in ons gezelschap op één der dijkes een leeggegeten dop van (ook volgens Hellebrekers) *pusilla*, van weer een ander type, wat op een derde broedgeval wijst (Hinloopen; medewaarnemers van der Lee, Nu, van der Veer, Wo).

110 (322). CREX CREX — Kwartelkoning.

Broedgevallen: Friesland: Rottevalle 3, De Tike 1, Beetsterzwaag 1, Terwispe 2, Rijs 1, Gauw 1, Offingawier 1, Uitwellingerga 1, Spannum 1 (Van. 17: 227).

Verdere gegevens: Friesland: ruim 90 waarnemingen; de dichtste populaties tussen Oostermere en Rottevalle (de Leyen), rond Terwispe—Gorredijk en rond het Sneekermere en Witte en Zwarte Brekken (Van. 17: 224—227); O. Flevoland: bij gemaal

Lovink, 30 mei (Swart, Garrelfs, Bonten); Biddinghuizen-meerdijk, 3 juni, 2 ex. (J. v. Dijk); *Gelderland*: Ermelo, 25 mei (Sevinga, N. v. d. Beek); IJsselmeerkust, 23 mei (idem) en 3 juni, 4 ex. (J. v. Dijk); Horloo, 25 mei (Sevinga, N. v. d. Beek); Brummen, 28 mei, 2 ex. (med. Te); *N. Holland*: Wieringerwaard, 31 juli (reeds enkele weken), 3 ex. (Zwitsers, Mandemaker); St. Maarten, 16 en 19 juli (idem); *Z. Holland*: Alblasserwaard, 25 mei, W. eendekooi — Zijdebrug, 4 ex. en 10 juni, O. eendekooi — Zijdebrug, eveneens 4 ex. (v. d. Esch c.s.); Bleskensgraaf, 6 juni (Regeer); Sliedrechtse Biesbosch, 20 mei, 10 ex. (Verhey); juni (in één nacht) ca 100 ex. (v. d. Esch), 72 ex. (eveneens in één nacht) (de Munnik); *Utrecht*: Eemnes, Eempolder, 11—25 juni, op 6 of 7 plaatsen (21 juni 5 à 6 ex.) (VWEEM); *N. Brabant*: Ospeler Peel, 21 juli (NHMbl. 53: 126); *Limburg*: Valkenburg, 22 juni (Garrelfs).

113 (318). OTIS TARDA — Grote Trap.

16 jan., 2 ex., Woudrichem, NB (kijker: 10 x 65; afstand: ca 150 m; vliegend en voedselzoekend op bouwland; grootte-verschil niet zo erg opvallend; w.s. beide ex., maar in ieder geval het grootste, met knevel; mogelijk 2 ♂♂ (ad. en juv.) (van Lynden); 20 febr., Made, NB (Vj. 12: 308); 1 en 8 maart, langs Overijsselse Vecht (ibidem).

116 (246). HAEMATOPUS OSTRALEGUS — Scholekster.

Broedgevallen: *Binnenland*: Ubbergen, G, ca 5, langs de Waal (Hallmann); Gendringen, Etten, 1 (O. de Bruijn); Bortel, Kampina, NB, 1 (v. Erve); *Neterselse heide*, NB, 2 (idem en Wi); *Landschotse heide*, NB, 1 (v. Erve); *Reuselse Moeren*, NB, 1 (idem); *Nederweert*, L, Ospelse Peel, 1 (Spreuwenberg, v. d. Hombergh).

Verdere waarnemingen in het *binnenland*: Esbeek, Het Goor, NB (Wi); Astense Peel (v. Aerle) en Someren (Hallmann).

119 (253). PLUVIALIS SQUATAROLA — Zilverplevier.

IJsselmeergebied: Eemnes, Eemmond, tussen 23 april en 24 okt., op elf data, max. (7 mei) 5 ex. (VWEEM); 20 aug., 10.30, 115 ex., hoog over land → W bij Blaricum en 16.10, 20 ex. → ZW aldaar (verder nog drie waarnemingen van 1 of 2 ex.) (Dubbeldam); A'damse Bos, 18 juli (Garrelfs, Kr).

120 (251). PLUVIALIS APRICARIA — Goudplevier.

Zomerwaarnemingen: 5 juli, 2 ex., Oosterdijk, NH (VWHK); 18 juli, overtrekkend, Wassenaar, Meijndel (rapport); 25 juli, Numansdorp, ZH (v. d. Lee).

122 (247). CHARADRIUS MORINELLUS — Morinelplevier.

Broedgevallen: O. Flevoland, tenminste 5 (zie verder Lim. 38: 2—5). Nieuwe Pekela, Gr, 16 sept., juv. (Coldewey); O. Flevoland, 26 april, reeds een troep van 76 ex. (Lim. 38: 2); 15 sept., verkeersslachtoffer aldaar (Swart); Eemnes, Eemmond, 19—20 aug. (Dubbeldam, H. Reeze); Leusderheide, U, 22 aug., 2 ex. (Dubbeldam); A'dam-W, Grote IJpolder, 20 sept. (M. Bakker, Koerts); Brielle, Kruiningergors, 6 sept. (v. Swelm).

123 (248). CHARADRIUS HIATICULA — Bontbekplevier.

Winterwaarneming: 26 jan., 3 ex., Braakman, ZVI (v. Impe).

124 (249). CHARADRIUS DUBIUS — Kleine Plevier.

Broedgevallen: Er zijn gegevens van: Sneek (spuitvelden), O. Flevoland, A.W. Duinen, Wassenaar (Meijndel), Rotterdam (spuitvelden Kralingse Veer), Krimpen a/d IJssel

(Stormpolder), Veerse Meer (reservaat Goudplaat), Sas van Gent, Axel, Braakman, Veghel (nieuwe havenaanleg), Budel (Loozerheide), Middelbeers (Landschotse heide) en Tegelen (grindgroeve Wambach).

13 maart, 9 ex., Oostvoorne, ZH (Andriesen); 7 nov., Schoorl, Camperduin (Garrelfs).

125 (250). CHARADRIUS ALEXANDRINUS — Strandplevier.

29 juli, 370 ex., Westerschelde, Nummer Een (v. Impe); 7 nov., O. Flevoland, Veluwemeer-Z (J. v. Dijk).

Binnenland: Roermond, 16 mei (NHMbl. 53: 127).

126 (256). ARENARIA INTERPRES — Steenloper.

IJsselmeergebied: Spakenburg, Dijk Z. Flevoland, 30 mei (Poorter c.s.); A'dam, Diemerzeedijk, 13 okt., 2 ex. (Garrelfs); Sloterdijk, 2 aug., 3 ex. (de Roever, Oreel).

Binnenland: Krimpen a/d IJssel, opspuiterrein, 22 juli, 3 ex. (Duiven); Utrecht, Overvecht, opspuiterrein, 9 mei (Dubbeldam); Middelbeers, NB, Landschotse heide, 3 mei (v. Erve, Leerschool).

128 (282). GALLINAGO MEDIA — Poelsnip.

28 april, Stiphout, NB, Leemkuilen (v. Aerle).

[Dit is de vierde april-waarneming (zie Lim. 38: 41) (t.K.).]

25 aug., O. Flevoland, Knardijk (J. v. d. Veer); 12 okt., Zuiderwoude, NH (VWHK); 7 nov., Texel, Waal en Burg (ibidem).

[Dit is het vijfde nov.-geval (zie Lim. 38: 41) (t.K.).]

129 (284). LYMNOCRYPTES MINIMUS — Bokje.

29 febr., Wassenaar, Meijndel (rapport); 3 maart, A'dam, Durgerdam (Garrelfs).

[Volgens Avif. Ned. 44, voorjaarstrek vanaf half maart; De Ned. Vogels: 869, noemt ook 10 maart (1943); verder werd bekend: 1 maart 1953 (zie Lim. 26: 114). Er zijn echter ook gegevens van eind febr.: 29 febr. 1944 (Ardea 34: 388); 28 febr. 1944 (Ardea 36: 23) en 28 febr. 1943 (Ardea 33: 213), zodat deze begin maart-vogels ook late wintergasten kunnen zijn (t.K.).]

130 (285). SCOLOPAX RUSTICOLA — Houtsnip.

Broedgevallen: Schoonlo, Dr. Boschwachterij, 2 (de boswachter, med. Swart); Voltherbroek, Ov, zeker 2 (Meijerink); Barneveld, Kootwijk, G, naar schatting tenminste 6 (G. de Graaff); Winterswijk, Huppel, G. tenminste 1 (Stoffel); Esbeek, „De Utrecht”, NB, minimaal ca 15 (Wi c.s.).

133 (280). NUMENIUS PHAEOPUS — Regenwulp.

5 april, 1 ex., overtrekkend, Middelburg (Lebret); 6 april, 1 ex. → Z, Halsteren, NB (v. Erve).

2 nov., 1 ex., overvliegend, Nieuwvliet, Z (Vader); 3 nov., Duiveland, Oosterland (idem).

136 (277). LIMOSA LAPPONICA — Rosse Grutto.

27 maart, reeds ca 6000 ex., Vlieland (Spaans).

IJsselmeergebied: O. Flevoland, Knardijk, 1 okt., 4 ex. (Hallmann); Eemnes, Eemmond, tussen 2 aug. en 6 okt., op tien data max. (2 aug.) 6 ex. (VWEEM).

137 (269). TRINGA OCHROPUS — Witgatje.

Winterwaarnemingen: 3, 12 en 19 jan. en 14 febr., resp. 2, 3, 2 en 2 ex., Maartens-

dijk, U, Groenekan (Marra); 7 jan., Westbroek bij Achttienhoven (J. Marra); 9 febr., Terschuur, G, langs de Barneveldse beek (Frencken); 27 febr., Middelburg (Lebret).

2 nov., Valkenswaard, NB, visvijvers (v. Erve, Leerschool); 28 nov., Wassenaar, Meijndel (rapport) en Willemstad, NB, voormalig fort (de Roever c.s.); 6, 25 en 30 dec., resp. 2, 2 en 1 ex., Maartensdijk, U, Groenekan (J. en N. Marra jr); 19 dec., Middelburg (Lebret).

138 (268). TRINGA GLAREOLA — Bosruiter.

17 t/m 26 mei, Wassenaar, Meijndel (rapport); 20 mei, 1 ex. → 0 (liet telkens baltsroep horen), Middelburg (Lebret).

[Er waren reeds gegevens van 18/19, 20 en 25 mei (zie De Ned. Vogels: 818) (t.K.).]

139 (267). TRINGA HYPOLEUCOS — Oeverloper.

Late data: 19 okt., Midden-Schouwen (Vader, L. de Wolf); 2 nov., Cadzand, Z (idem); 7 nov., Camperduin, NH (VWHK).

140 (270). TRINGA TOTANUS — Tureluur.

24 febr., 23 ex., O.Flevoland, Larsen (Nijeboer c.s.); 7 nov., Schoorl, putten achter Hondsbossche Zeewering (Garrelfs).

? (270b). TRINGA TOTANUS ROBUSTA

27 en 28 dec., resp. 3 en 1 ex., Den Haag, Verversingskanaal (v. Swelm, Rijken).

141 (271). TRINGA ERYTHROPUS — Zwarte Ruiter.

Winterwaarnemingen: 27 febr., Duiveland, Kreek Oosterland (Vader, L. de Wolf); 20 dec., 4 ex., Ubbergen, Oude Waal (de Wijs); 22 dec., Zandvoort, A.W. duinen (H. Niesen).

142 (272). TRINGA NEBULARIA — Groenpootruiter.

Juni-waarnemingen: 19 juni, Naardermeer (Dubbeldam, Poorter); 28 juni, A'dam, Grote IJpolder (M. Bakker) en Katwijk, duingebied (Rampen). 20 dec., Braakman, ZVI (v. Impe).

— (—). TRINGA FLAVIPES — Kleine Geelpootruiter.

16 april, Yerseke, Z (zie verder Lim. 37: 311) (*).

143 (—). TRINGA STAGNATILIS — Poelruiter.

13 juli, Eemnes, Eemmond (kijker: 7 x 50; afstand: 10 m; merkwaardig lange olijfgroene poten, klein lichaam, kleiner dan van Tureluur; zeer weinig opgewipte snavel, bijna van Groenpootruitermodel, maar dunner; verder blonde verschijning als Groenpoot, waar hij zeer veel op leek; iets van een witte wenkbrauwstreep; lichaam groter dan van Bosruiter en veel langere poten, ook langere snavel; pikte mugjes van het water; Tureluurs en Bosruiter in hetzelfde kijkerbeeld) (E. Poorter) (*).

144 (260). CALIDRIS CANUTUS — Kanoetstrandloper.

IJsselmeergebied: O. Flevoland: visvijvers, 6 aug., ad. (Tj); Veluwemeer-Z, 3 en 4 nov. (J. v. Dijk); Eemmond, 16 april (Dubbeldam); A'dam, Grote IJpolder, 5 april (M. Bakker).

Binnenland: Middelbeers, NB, Landschotse heide. 27 en 28 maart, 3 ex. (v. Erve c.s.).

145 (265). CALIDRIS MARITIMA — Paarse Strandloper.

Binnenland:

[1951: Nederweert, L, 20 april, 2 ex. (Avif. Limb. 1965: 383).]

146 (263). CALIDRIS MINUTA — Kleine Strandloper.

3 nov., Veluwemeer-Z, monding Hierdense Beek (J. v. Dijk, C. Boomgaardt);
6/7 nov., 4 ex., Hoorn (VWHK).

147 (264). CALIDRIS TEMMINCKII — Temmincks Strandloper.

Terschelling, Boschplaat, 12 en 17 sept. (B. de Kruijff c.s.); Sneek, opgespoten
terrein, 6 aug., ex. gevangen (Westra); Herwen en Aerdt, G, Bijland, 18 okt.
(O. de Bruijn); A'dam-W, Sloterdijk, 2 en 29 aug., resp. 5 en 6 ex. (de Roever,
Oreel); Spaarnwouderdijk, NH, 25 juli en 15 aug., 2 ex. (Swart); Katwijk,
duingebied, 12 mei, 2 ex. (Rampen); Spakenburg, Dijk Z. Flevoland, 16 mei
(Poorter); Eemnes, Eemmond, tussen 6 juli en 7 aug., op zes data, max. 3 ex.
(VWEEM); Maarssen, U, 15 juni (B. de Kruijff); Sas van Gent, ZVI, 1 sept.
(v. Impe); Middelbeers, Landschotse heide, NB, 6 en 7 mei (v. Erve, Leerschool).

150 (262). CALIDRIS FERRUGINEA — Krombekstrandloper.

1 mei, Petten, Camperduin (VWHK); 3 mei, Hoorn (idem).

[De vroegste datum is 29 april (zie Lim. 36: 26) (t.K.).]

6/7 nov. Hoorn (VWHK).

[De laatste datum is 12 nov. (zie Avif. Ned.: 49) (t.K.).]

Binnenland: Halfweg, NH, 24 juni (Bi).

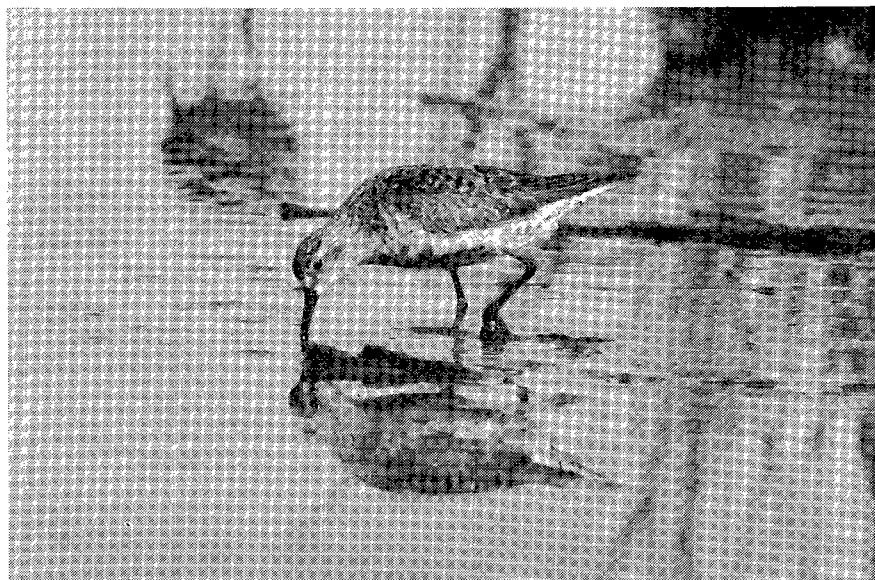

Foto B. MUUSERS

Fig. 2. Krombekstrandloper (*Calidris ferruginea*), in overgangskleed, Zaandam, medio augustus.

151 (259). CALIDRIS ALBA — Drieteenstrandloper.

Noordzeegebied: Zoutkamp, 5 juni, 6 ex. (Vader); IJmuiden, 15 febr., 15 ex. → Zandvoort (Garrelfs).

IJsselmeergebied: Z. Flevoland, dijkvak bij Lelystad, 17 juli, doodgereden ex. (Tj); Harderwijk, opgespoten zand, Veluwemeer-Z, 22 sept. (J. v. Dijk); A'dam, opspuitterrein, Sloterdijk, 24 sept. (B. de Kruyff).

Binnenland:

[1951: Dorplein-Budel, grens NB en L, 8 en 19 sept., resp. 6 en 10 ex. (Avif. Limb., 1965: 377).]

[1962: Ibidem, 3 nov., 7 ex. (ibidem).]

153 (266). LIMICOLA FALCINELLUS — Breedbekstrandloper.

14 aug., O. Flevoland, bij Lelystad

(Habitat: a small sand pit, having 2 muddy lagoons which the bird frequented. *General appearance:* On ground the bird resembled a Jack Snipe at first glance, but the bill was obviously far too thick and long. Much greyer than Common Snipe (seen near by). *Detailed description:* The bill was heavy (particularly at the base) and slightly decurved. When viewed from behind it appeared distinctly angled near the tip. It was very pale at the base, probably yellow. The tip of the bill was noticeably darker than the rest of the bill. It was about $1\frac{1}{4}$ times as long as the head and noticeably heavier (particularly at the base) than Dunlin's. There was a noticeably double eyestripe, as in Jack Snipe, but the lower eyestripe was more conspicuous. The crown was thin and black and slightly paler nearer the bill, and bordered by the upper eyestripes. There was a dark patch running through the eye, but not above or below the eye. The underparts and thighs were white. The side of the neck and upper half of the breast were lightly streaked. There was a distinct but pale buff gorget. The back had a Stint (or Snipe)-like V pattern. When the sun was directly on the back it appeared deep chestnut. The back was flecked grey and brown. The primaries, and secondaries to a lesser extent, often appeared noticeably rusty. The legs were very short and blackish. Under different light conditions the legs appeared almost black, dark yellow, and on one occasion redish. In flight the wing-bar was similar to that of Ruff, but less noticeable, with extremely pale Sanderling-like trailing edges. The tail was black with white outer tail feathers. The bird was flushed about 4 or 5 times. The call was only heard when the bird was flushed and in flight. It was a Dunlin-like „trrrr”, but higher and more musical, mellow and longer than Dunlin's call note. On one occasion the call note was extremely high pitched. It was seen to wade upto the thighs but not noted to swim. When flushed it generally only flew short distances though on one occasion it flew about 300 yards. It associated with a family party of Common Sandpipers (2 Ads and 3 Juvs.) but was largely solitary. It was very tame. It fed with a probing Dunlin-like motion. The bird was probably in adult Summer plumage. *General conditions:* Light: Good and strong. Bird seen with light from all angles. Distance: seen through 6 x binoculars down to about 7 feet. Also viewed at distances from 15—30 feet through 10 x 50, 7 x 50, 25 x 52 binoculars and 25—40 telescope. The bird was watched from 15.45—16.30 hours. (It was identified by M. Thain and P. G. Kitchener and seen subsequently by O. S. Marlow and P. M. Soily) (**).

16—23 aug., Bath, Z (De Giervalk 55: 144) (**); 22 aug., Asten, Ospeler Peel (NHMBL 53: 127) (**).

154 (258). PHILOMACHUS PUGNAX — Kemphaan.

Winterwaarnemingen: O. Flevoland, Knardijk; Ubbergen, G; A'dam-W, Grote IJpolder; Scheveningen; St. Philipsland; Groot Eiland, ZVI.

155 (276). RECURVIROSTRA AVOSETTA — Kluut.

Binnenland: Rotterdam, spuitvelden Kralingse Veer, 21 april, 2 ex. (Duiven). *Winterwaarnemingen:* O. Flevoland, Harderwijk, A'dam (Grote IJpolder), Duiveland, Midden-Schouwen en St. Philipsland.

156 (273). HIMANTOPUS HIMANTOPUS — Steltkluut.

5 juni, Vlaardingen, opspuitterreinen (Schulten, Gallacher); 9 juni, Kethel, ZH (Vj. 13: 532) [zelfde ex.? (t.K.).]

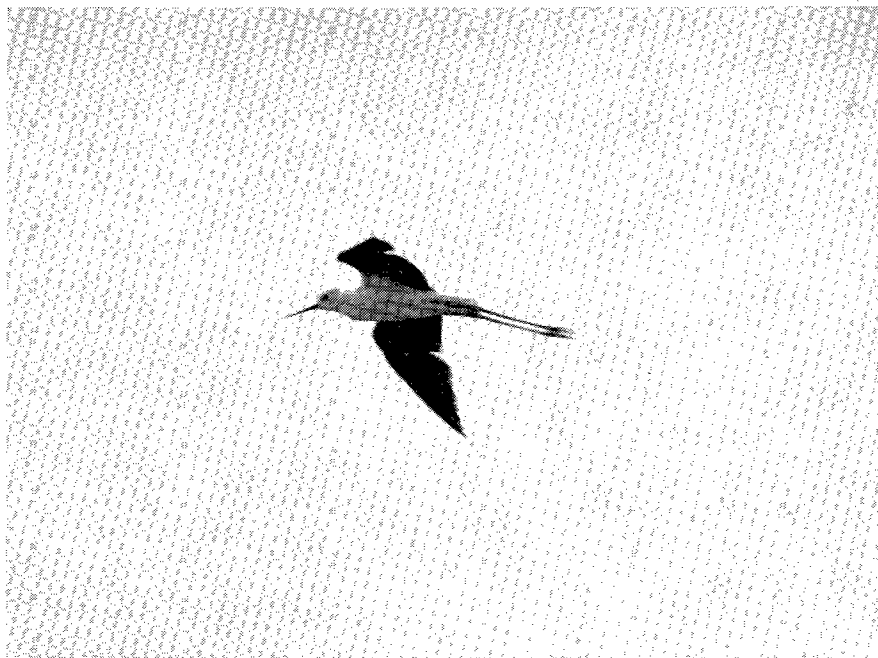

Foto B. MUUSERS

Fig. 3. Steltkluut (*Himantopus himantopus*).**158 (274). PHALAROPUS LOBATUS — Grauwe Franjepoot.**

Noordzeegebied: Schiermonnikoog, 25 aug. (E. Nieboer); Ameland, 18 aug., 4 ex. (W. de Wilde) en 21 aug., 3 ex. (E. Nieboer); Vlieland, 23—25 mei (Terpstra); Zandvoort, A.W. duinen, 20—22 sept. (H. Niesen); Duiveland, Oosterland, 25 aug., 2 ex. (Vader); Midden-Schouwen, Flauwersinlaag, 24 sept. (idem); Braakman, ZVl, 5 sept., 2 ex. (v. Impe).

IJsselmeergebied: O. Flevoland, Knardijk, 21 juni, 2 ex. (Wo); 12 juli (idem); 20 juli (Schweigman); verder op 11 data tussen 13 aug. en 20 sept., max. 11 ex. (27 aug.; v. Impe); Eemmond, 13 aug., 2 ex. (Dubbeldam) en 21 aug. (Poorter); Huizen, 15 aug. (Wo).

Binnenland: Werkendam, NB, 1 aug. (A. Hartog c.s.).

159 (242). BURHINUS OEDICNEMUS — Griel.

2 aug., Biesbosch (opvallende niet geheel witte, dubbele vleugelstreep en typische oogstreep) (A. Hartog, F. Versluijs, A. de Jong).

163 (308). STERCORARIUS SKUA — Grote Jager.

16 aug., 2 ex., → NO, Schoorl, NH, Camperduin (Garrelfs); 17 aug., 2 ex., overvliegend, Wassenaar, Meijndel (rapport); 25 aug., 1 ex. → O, Terschelling, Noordzee (Dubbeldam); 2 sept., ad., Scheveningen, Haven (F. de Boer, Knippenberg); 3 sept., Texel, strand (L. Dijkse); 7 sept., 2 x 1 ex. → W, Terschelling, (Dubbeldam, B. de Kruijff); 21 sept., 2 juv. ex., Scheveningen, Haven (F. de Boer); okt., restanten, Kampen (geringd als pullus, Foula, Schotland) (t.K.); 14 nov., 2 ex. → W, Terschelling, Noordzee (Dubbeldam).

164 (309). STERCORARIUS POMARINUS — Middelste Jager.

11 nov., Hoek v. Holland (Vj. 13: 532); 26 nov., dood juv., Bergen a/ Zee (middelste staartpennen nauwelijks verlengd, iets kleiner dan Zilvermeeuw) (Zwitsers).

165 (310). STERCORARIUS PARASITICUS — Kleine Jager.

3 mei, 2 ex., Wassenaar (Vj. 13: 532); 5 juli, Petten, NH, De putten (Meeth); 25 juli, juv., O. Flevoland, Lelystad (idem); 15 nov., ca 15 in groepverband, Hoek v. Holland (Vj. 13: 532).

De overige gegevens betreffen: O. Flevoland (3x), Eemmond, Balgzand, Bergen, IJmuiden, Zandvoort, Wassenaar (Meijndel) en Hoek v. Holland.

166 (311). STERCORARIUS LONGICAUDUS — Kleinste Jager.

22 sept., reeds ca 6 dagen dood juv., Katwijk, strand (gestikt in een stuk plastic, aangespoeld; geprepareerd; maten wezen tamelijk overtuigend op *longicaudus*) (G. de Jonge); 27 sept., dood juv., vrij vers, O. Flevoland, Stort Lelystad (gedetermineerd door Sw) (Marra).

168 (303). LARUS MARINUS — Grote Mantelmeeuw.

Zuidelijk N. Brabant: 5 mei, juv., Middelbeers, Landschotse heide (Wi).

169 (304). LARUS HYPERBOREUS — Grote Burgemeester.

2 jan., juv., Vlaardingen, opspuiterreinen (Vj. 12: 308); 4 jan.—21 febr., juv., A'dam-W, Kostverlorenvaart (M. Bakker); 16 maart, juv., Kethel, ZH (Vj. 13: 532); 22 maart, juv., Vlaardingen (ibidem); 26 maart, Muiderberg (VWAD); 31 maart en 1 april, idem (Vj. 13: 532); 18 nov., juv., Terschelling, zeereep (Dubbeldam).

170 (302). LARUS FUSCUS — Kleine Mantelmeeuw.

25 jan., A'dam, Oranjesluizen (Kr, Garrelfs); 15 febr., Krimpen a/d IJssel (Duiven); 22 febr. (reeds 2 weken), Tegelen, L (Spreuwenberg, Maeghs, Bonten); 22 febr. en 21 maart, 2 ex., Renkum, G (Vj. 13: 532); 29 aug., Texel (L. en A. Dijkse).

(302b). LARUS FUSCUS GRAELSI

Broedgevallen: Wassenaar, Meijndel, 31 (rapport).

(302c). LARUS FUSCUS INTERMEDIUS

30 aug., Harderwijk (Wo, Nu, Tj); 24 okt., A'damse Bos (zeer donkere, zwart-bruine bovenkant) (VWAD).

171 (301). LARUS ARGENTATUS — Zilvermeeuw.

Broedgevallen: O. Flevoland, Lelystad, Markerwaarderdijk, 25 juni, 3 nesten in aanbouw (L. v. Dijk); 17 juli, halfwassen juv. en 3 alarmerende ad. ex. (Tj).

— (—). Geelpootzilvermeeuw.

12 jan., Moerdijk, haven (naast gele poten, iets donkerder mantel dan gewone Zilvermeeuwen, die ter vergelijking in de buurt stonden; rode oogring) (F. de Boer, Regeer, Markus, Schattenkerk); 17 jan., Den Haag, Verversingskanaal (groter dan *argentatus*; kop geheel wit; oog met rood; snavel geel met rode nok als *argentatus*; mantel niet of weinig donkerder dan van deze; de gele kleur van de poten ligt in tussen die van de snavel en die van de poten van een ad. Dwergstern) (Gallacher); 19 jan., ibidem (vleugelpunten opgevouwen bijzonder lang, scherp zwart met wit getekend)

(P. W. Leenhouts, c.s.); 15 maart, Den Haag, W. L. Duinen (was niet of ternauwernood donkerder dan andere in de buurt aanwezige Zilvermeeuwen; poten helder (oker-) geel, niet bleekgeel) (Kl); 7 mei, 2 ex., Catrîp, NH (gedroegen zich als een paartje, waarbij de ene vogel zichtbaar groter was dan de andere) (Kuntze); 21 juni, O. Flevoland, Knardijk (een Zilvermeeuw met gele poten en een vrij donkere „mantel”; ogen leken donker) (Wo); 13 sept., Braakman, ZVI (pootkleur geel; helderwitte kop; mantel iets donkerder dan bij gewone Zilvermeeuwen; grijs vlekje in het midden van de borst; in tegenstelling met andere geelpootwaarnemingen waren kop en bek niet afwijkend van andere Zilvermeeuwen; gestalte van lichaam nauwelijks groter dan van deze (v. Impe); 25 dec., Den Haag, de „Kom” (v. Swelm).

172 (305). LARUS GLAUCOIDES — Kleine Burgemeester.

1 jan., ex. in 2e winterkleed (reeds 22 dec. 1965, zie ook Lim. 38: 48) en ex. in 4e winterkleed, Terschelling, Boschplaat (Vj. 12: 308) (*).

173 (300). LARUS CANUS — Stormmeeuw.

Broedgevallen: Zandvoort, A.W.L. Duinen, 5 (1963, 4) (v. d. Elst c.s.); Wasse naar, Meijndel, 16 (rapport).

Binnenland: Budel, NB, Ringselven, 9 mei alarmerend paar, aan rand van zandverstuiving; hier reeds jaren lang broedvogel (v. Erve).

[Voor andere broedgevallen in het binnenland, zie o.a. Lim. 35: 64 en 36: 29 (t.K.).]

175 (299). LARUS MELANOCEPHALUS — Zwartkopmeeuw.

Broedgevallen: Kennemer duinen, eilandje in het Vogelmeer, 1, tussen Kokmeeuwen [30 maart, eerste ex. (Bi, de Roever, Sw); 17 april, 4 ex., waarbij 2 met sporen van jeugd- of winterkleed (H. en F. Niesen); 22 juni, donsjongen bij het nest te zien (de Roever; Oree); 19 juli, ad. + vliegvlug jong (Kl, Te); 26 juli, in elk geval nog 1 ad. + 1 juv. aanwezig (de Roever, Sw)] (**).

27 april, Wageningen (VWVAG) (*); 23 okt., 12.00 uur, ad., laag over zee → Z, Scheveningen, Pier (kijker: 15 x 60; afstand: 250 m; was in winterkleed; zo groot als Stormmeeuw; witte kop en ondervleugel; bovenvleugel zonder zwart) (Ki, Oo) (**); 14.00 uur, ad., eveneens laag over zee → Z, aldaar (afstand: 100 m; witte kop met donkere vlek nabij oog; zware snavel; ondervleugel wit; bovenvleugel zonder zwart) (Ki, Oo) (**).

177 (297). LARUS MINUTUS — Dwergmeeuw.

IJsselmeergebied: Zwartemeer-W, 20 mei, juv. (Koridon); O. Flevoland: Visvijvers, 22 mei, 3 juv. (v. d. Lee) en 14 juni, ca 3 ad. en ca 5 juv. (de Roever, Bi, Sw, Flipse); Dijk Lelystad—Kamperhoek, 25 okt., 1, zeer mak ex. (ziek?) (Marra); Veluwemeer-N, 6 nov., juv. (de Wilde); Knardijk: gegevens van 9 dagen tussen 27 juni (2 ad.; de Roever) en 18 sept. (2 ad.; Smith), met maximum op 16 juli (ruim 90 ex., waarbij 6 juv.; N. v. d. Beek, L. v. Dijk); Eemmond, gegevens van 26 dagen tussen 15 mei (2 ad. + 2 juv.) en 13 juli (1 ex.) met maximum op 26 juni (12 ex.) (VWEEM); A'dam, Diemerzeedijk, 27 aug., 5 juv. (de Roever, Oree) en Sloterdijk, 14 en 15 aug. (Frieswijk) en 24 sept. (B. de Kruijff), juv.

Noordzegebied: Terschelling, 31 aug. en 18 nov., ad. (Dubbeldam); Texel, 30 mei, juv. (A. en H. Schweigman); Bloemendaalse duinen, 18 mei, ad. + juv. (Kl, Te); Zandvoort, A.W. duinen, 29 nov., ad. (H. Niesen c.s.); Wasse naarse duinen, 27 febr., ad. en 7 aug., 1 ex. (Regensburg); Numansdorp, 23 juli, juv. (v. d. Lee); Middelburg, 10 mei, 1e jaars (Lebret).

Binnenland: Berkel-Enschot, NB, Galgeven, 4 mei, juv. en 13 okt., juv. (v. Erve); Esbeek, NB, Het Goor, van 3 t/m 25 mei, 1—3 tweede of derde jaars in Kokmeeuwkolonie (Wi; v. Erve, Leerschool); Astense Peel, NB, 5 sept., juv. (v. Aerle); Ospeler Peel, L, 7 mei, 3 juv. (NHMbl. 53: 127); Nederweert, Grote Peel, Ospel, 7 sept., juv. (Notermans).

178 (296). XEMA SABINI — Vorkstaartmeeuw.

2 aug., ad., Scheveningen, Haven (Ki, Kl, Oo, Te e.a.) (**).

[Dit is het 4e aug.-geval (zie Lim. 36: 30 en Avif. Ned.: 56) (t.K.).]

5 dec., juv., Hondsbossche Zeewering (F. en A. de Jong) (**).

180 (306). RISSA TRIDACTYLA — Drieteenmeeuw.

21 juni, Castricum, NH, infiltratiegebied (Verkerk); 16 juli, Wassenaar, Meijndel (rapport); 2 aug., juv., Scheveningen, Haven (Ki, Kl, Oo, Te); 18 nov., 9.15—16.00 uur, totaal **570** ex., merendeels juv., over zee → W, Terschelling (Dubbeldam).

IJsselmeergebied: 9 febr., dood juv., Huizen (B. de Kruijff, Dubbeldam).

181 (286). CHLIDONIAS NIGER — Zwarte Stern.

2 april, 7 ex. → N, Hoogmade, ZH, De Does (Feijen); 18 en 19 april, ca **250** ex., Wormerveer, NH, Polder Westzaan (beide dagen steeds aanwezig boven de brede sloten en pikten w.s. de muggen op, die in groot aantal uitkwamen) (D. Dekker); 1 juni, 4 ex., over Noordzee → NNO, IJmuiden (Swart); 2 juni, 2 ex., Gendringen, G, fouragerend bij kleiafgraving; daar geen broedvogel; volgende dag verdwenen) (O. de Bruijn).

[Voor late voorjaartrek zie ook Lim. 37: 40 en 38: 49 (t.K.).]

8 nov., O. Flevoland, Lelystad (B. de Kruijff) en Z. Flevoland, nieuwe dijk (Marra).

[De laatste datum is 26 nov. (zie Lim. 35: 65) (t.K.).]

182 (288). CHLIDONIAS LEUCOPTERUS — Witvleugelstern.

24 mei, ad., Reeuwijkse plassen, ZH, (kijker: 10 x 50; afstand: 100—200 m; opvallend donkere rug met contrasterende witte staart; voorvleugel wit, het lichtst aan de vleugelboeg; donkere ondervleugel) (Diedrich) (*).

184 (289). GELOCHELIDON NILOTICA — Lachstern.

31 mei, ad., Texel, De Slufter (mogelijk daar broedend?) (VWHK); 2 aug., 2 ex., Tholen, St. Maartensdijk (Marra); 23 en 26 aug., resp. 2 en 4 ex., Wassenaar, Meijndel (rapport); 30 aug., ad., Wieringen, Ewijcksluis (Zwitser, Mandemaker).

185 (290). HYDROPROGNE CASPIA — Reuzenstern.

8 aug., ad., Gaasterland, Mirdumerklif (Ou, Dr); 3 sept., 2 ex., Scheveningen, Haven (F. de Boer, Regeer, Knippenberg); 4 okt., ad., O. Flevoland, Ketelmeer-Z (Hinloopen).

187 (294). STERNA PARADISAEA — Noordse Stern.

Broedgevallen: Texel, de Petten, 6 (Schweigman).

1 aug., A'damse Bos, Nieuwe Meer (Garrelfs); 15 sept., 3 ex., Wassenaar, Meijndel (rapport).

189 (295). STERNA ALBIFRONS — Dwergstern.

Broedgevallen: Vlieland, Vliehors, 2 (Terpstra); O. Flevoland, Lelystad, opspuitreinen, totaal ca 10 paar, 3 nesten gevonden (de Roever c.s.); Veerse Meer, Z, Reservaat Goudplaat, ca 5 paar (Lebret).

191 (312). ALCA TORDA — Alk.**(—). ALCA TORDA TORDA.**

Tien ex. van de nominaatvorm, verzameld in febr., bevinden zich in de coll. van het Zoöl. Mus. te Amsterdam: Hondsbossche Zeewering (2, 15 en 16 febr.), St.

Maartenszee (16 febr.) en Egmond a/Zee — Wijk a/Zee (6 ex., 23 febr.) (Voous, P. Boer).

192 (316). PLAUTUS ALLE — Kleine Alk.

26 maart, stookolieslachtoffer, Den Helder (VWHK); 17 en 20 nov., Terschelling, resp. 2 x 1 ex., Noordzee → W en 1 uitgeput ex., Boschplaat (Dubbeldam).

196 (317). FRATERCULA ARCTICA — Papegaaiduiker.

24 sept. en 2 okt., resp. 1 ex. → Z en 1 ex. → N, Scheveningen, Haven (Ki).

197 (241). SYRRHAPTES PARADOXUS — Steppenhoen.

O. Flevoland: 26 okt., tussen Elburg en Roggebotsluis (afstand: 60 m; direct viel op de lange, spits toelopende staart; kleur van vogel: licht, zandkleurig — omdat de vogel mij dwars passeerde, zag ik de buik slechts als een streep, waardoor dus de zwarte buik niet opviel; vleugels: lang en spits toelopend; geluid: een tamelijk sterk „kriek” (duidelijk ie-klank), dat hij telkens slechts eenmaal maakte en op korte afstanden herhaalde; zie mijn bericht in „De Ned. Jager”, no. 24, 21 nov. 1964) (J. N. v. d. Brink) (*); A. W. Duinen, De Zilk, 21 nov. (abnormaal lange staart; lichaam dik, kop en hals kort; lichtgrijze indruk; geluid: „kriek-kriek” of „krúiek” „krwiek”) (Slijper); 19 dec., eveneens aldaar (vliegroepe vlug achter elkaar: „kuk-kuk-kuk” — als van Rosse Grutto) (Ki, Kl, Sw, Te e.a.) (**); A. W. Duinen, Witteveld,

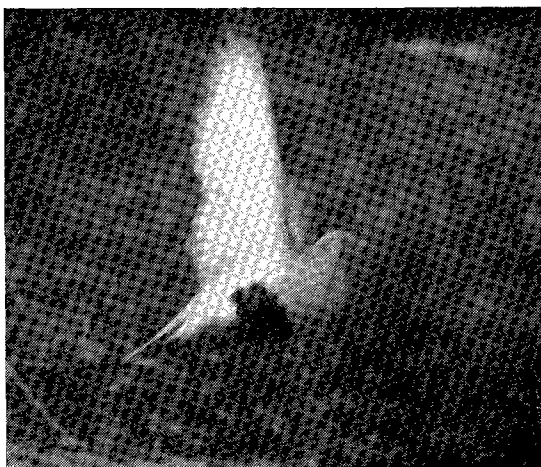

Foto Dr. J. PRINS

Fig. 4. Steppenhoen (*Syrrhaptes paradoxus*), De Zilk 24 dec. 1964.

5—25 dec. (volgens jachtopziener reeds ca half nov.) (kijkers: 10 x 50, 24 x 35 en 12 x 60; afstand: 20 m; kop oranjegeel, op enkele plaatsen iets donkerder; borst geheel blauwgrijs; zwarte buikvlek voor en tussen de poten; rug isabel met zwarte dwarsstreepjes; vleugels ongevekt; voorvleugel isabel, iets oranjeachtig, slagpennen lichtgrijs; poten kort en bevederd; snavel lichtgrijs; staart vrij lang en puntig, met de middelste pennen sterk verlengd en zeer dun — in vlucht nauwelijks zichtbaar; tijdens opvliegen fluitend geluid van de vleugels; hield zich meest op in kale zandvlakten, pas met helm beplant; nooit in dicht struikgewas) (H. Niesen, Koning, Vader e.a.); Hilversum, 28 nov. (kijker: 7 x 18; afstand: ca 40 m; ongeveer zo groot als Tortelduif; zeer lange spits toelopende staart met zeer lange middelste pennen; spitse vleugels; alleen vliegend gezien; onderzijde van voren licht, naar achteren donker — aanwijzing van zwarte buikvlek?; wat rosig-oranje aan kop; geluid ongeveer „kèjar-kèjarjar” (Wo) (*);

A'damse Bos, 24 dec. (kijker: 10 x 50; afstand: ca 50 m; overvliegend langs het Nieuwe Meer; kleine kop; spitse vleugels; lange puntige staart; zwarte buikvlek; van boven zandkleurig, van onderen grijs, lichte ondervleugels; beide waarnemers zagen op 8 en 23 dec. een ex. in vlucht en zit in de A.W.L.-duinen) (de Roever, Oorel).
[Dit zijn de eerste positieve gegevens sinds 1908 (zie Avif. Ned.: 62) (t.K.).]

200 (240). STREPTOPELIA TURTUR — Tortelduif.

15 en 16 april, Eemnes, Eemmond (Poorter, Dubbeldam); 18 april, 2 ex., A.W. Duinen (H. Niesen) en Wassenaar, Meijndel (rapport); 19 april, Den Haag, Koningsbosch (Wa); 21 april, Brab. Biesbosch (Lebret).

[De vroegste datum was reeds 15 april (zie Avif. Ned.: 63 en Lim. 36: 32) (t.K.).]

26 okt., Zandvoort, A.W. duinen (H. Niesen).

[De laatste datum is 2 nov. (zie Lim. 38: 51) (t.K.).]

201 (240bis). STREPTOPELIA DECAOCTO — Turkse Tortel.

Broedgevallen (?): Den Haag, Haviklaan, 22 maart, paartje met 2 jongen (1 week oud) (F. de Boer); Dordrecht, vermoedelijk voor het eerst broedvogel (veelvuldige waarnemingen) (Verhey); De Bilt, U, broedpoging? (22 maart, ad. ex.) (Boellaard); Waalwijk, NB, broedgeval? (15 juli, ad.) (A. v. Hilst).

Verdere gegevens: Nijmegen, tussen 28 sept. en 25 okt. max. (13 okt.) 36 ex., bij zaadverlading (de Wijs); Wassenaar, Meijndel, mei, juli, aug. en okt., totaal 20 waarnemingen, waarbij 1 x 12 ex. (rapport); Den Haag, Ockenburg, 9 en 23 febr., resp. 2 en 1 ex. (v. Swelm, Rijven) en Ockenrode, 4 sept., 2 ex. (idem; Maas-sluys, 6 sept., 6 ex. (v. Swelm, v. d. Hagen); Oostvoorne, ZH, boerderij nabij „Brede Water”, 6 sept., ca 20 ex. (idem); Utrecht, Biltstraat, 23 aug. (v. Impe); Middelburg, 1 nov., 40 ex., bij vlasschuur, Arnebrug (Lebret); Dinteloord en Prinsenland, NB, Dintelsas, 9 dec., tenminste 5 ex. (Vader c.s.).

202 (137). CUCULUS CANORUS — Koekoek.

29 maart, Katwijk, duinen (Rampen).

[De vroegste datum is 5 maart (zie Lim. 36: 32) (t.K.).]

1 okt., Goeree-Overflakkee, „St. Adolfsland” (R. Rense c.s.).

[De laatste datum is 20 okt. (zie Lim. 38: 51) (t.K.).]

212 (143). ASIO FLAMMEUS — Velduil.

Broedgevallen: Vlieland, 1 (Terpstra); Texel, Noordvlak, 7 juli, 1 ad. + 1 juv. (L. en A. Dijkse).

O. Flevoland, Swifterbant, 15 maart, 20 ex. (excursie K.N.N.V., afd. Deventer).

213 (124). CAPRIMULGUS EUROPAEUS — Nachtzwaluw.

Broedgevallen: Ambt-Delden, w.s. 5 (Meijerink); Barneveld, Boswachterij Kootwijk, naar schatting tenminste 6 (de Graaff); Hoge Veluwe, 5 aug., verschillende snorrende ex., in N.O. deel en centrum (Rense); Bergh, G, Montferland, 1 (O. de Bruijn); Leusderheide, U, 27 en 28 juni, snorrend ex. (Dubbeldam); Boswachterij Austerlitz, U, mei en juni, meerdere malen 2 snorrende ex. (idem); Netersel-Esbeek-Lage Mierde, NB, 19 paar vastgesteld (Wi c.s.); Arcen en Velden, L, Schandelo, 1 (Spreuwenberg); Venlo, Bovenste Molen, juni—half aug., geregeld 2 snorrende ex. (Notermans); Tegelen, L, tenminste 2 paar (Spreuwenberg).

Verdere waarnemingen: 2 mei, De Treek, U (de Roever); 27 mei, Schiermonnikoog (Mooser); 23 aug., verkeersslachtoffer, Gaasterland, Harich (Westra).

214 (123). APUS APUS — Gierzwaluw.

15 nov., Hoofdplaat, ZVI (v. Impe).

[Dit is het achtste nov.-geval (zie Lim. 37: 42 en 38: 52) (t.K.).]

216 (129). ALCEDO ATTHIS — IJsvogel.

Ook dit jaar kwam geen enkel bericht over broedgevallen binnen. De weinige gegevens vallen alle buiten de broedtijd en betreffen: O. Flevoland (Knardijk), Gelderland (Hoophuizen, 2 x); N. Holland (Castricum); Z. Holland (Meijendel en Numansdorp) en N. Brabant (Klundert; Oisterwijk; Beerzedal, 2 x; Eindhoven).

218 (125). MEROPS APIASTER — Bijeneter.

Broedgeval: H a e l e n, L, 1, in een Oeverzwaluwkolonie in een oude grindgroeve te Heythuysen (2 jongen uitgevlogen) (zie verder Vj. 12: 325—327 en L.N. 1966: 1—13 (**)).

5 juni, ad., E e m mond (afstand: 25 m; kijker: 10 x 50; alleen in vlucht gezien; hardgele keel; sterk verlengde middelste staartpennen; eigenaardige fladderende en golvende vlucht; lange snavel — of hij gebogen was, kon ik niet vaststellen, daar ik de vogel recht van onderen zag; lange vleugels en lange staart; duidelijk groter dan Gierzwaluwen, waartussen hij vloog) (B. de Kruijff) (*).

219 (127). CORACIAS GARRULUS — Scharrelaar.

30 mei, T e x e l, Westerduinen (kijker: 8 x 40; afstand: 5—20 m; bruine rug, opvallend blauwe vleugels, kop en onderzijde; vleugels spits; punten van staartpennen donker;

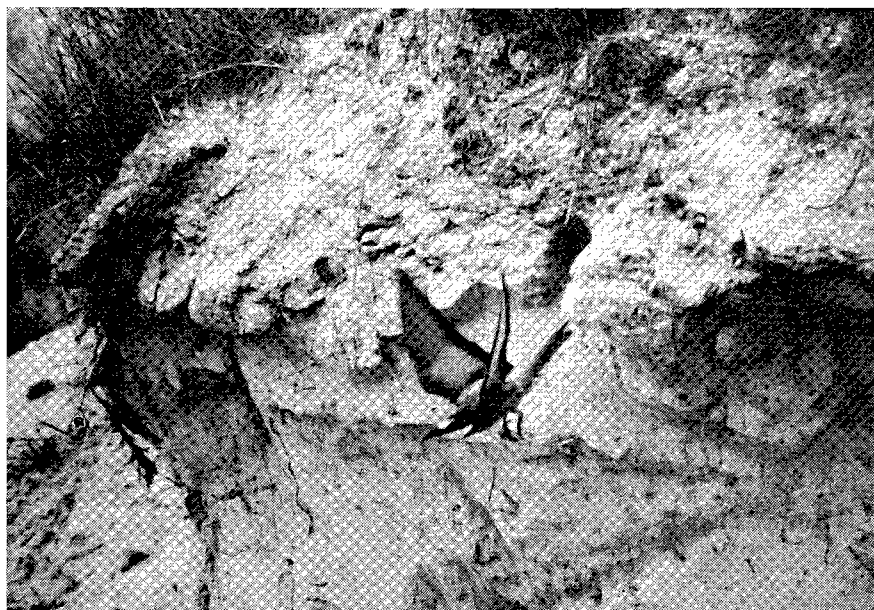

Foto J. D. G. PEEREBOOM VOLLER

Fig. 5. Bijeneter, ♀ (*Merops apiaster*), het nest verlatend. Heythuysen, gem. Haelen, L., 22 juli 1964.

geluid bij het wegvliegen diep „kraah” (L. en A. Dijkzen, P. Kok); 31 mei, 1 ex., De Dennen, aldaar (VWHK) (**).

220 (126). UPUPA EOPS — Hop.

Broedgevallen: Midden B r a b a n t, zeer w.s. 1 (mei/aug., 2 ad. op een reeds zeer oud

broedterrein regelmatig gesignaleerd) (Wi); Deurne, Helenaveen, NB, 1 (in steenhoop, op ongeveer 1½ km van de broedplaats in 1961 t/m 1963 (Notermans c.s.; Stoffel; v. Aerle c.s.; Bais c.s.).

10 april, Valkenswaard, NB, visvijvers (Hallmann); 11 april, Oostvoorne, ZH, duinen (Vj. 12: ??); 15 april, St. Jansteen, ZVI (Nijeboer); 16 april, Velp, G (v. Everdingen, Smidt v. Gelder); 18 april, Wassenaar, Meijendel (rapport); 22 april, A'dam, Nieuwe Oosterbegraafplaats (Kr); 26 april, Ameland (Van. 17: 118); 27 juni, Haamstede-Renesse, Z (Ou); 18 aug., Schiermonnikoog (Van. 17: 203); 24 okt., Oudemirdum, Fr (Van. 17: 277); 25—31 okt., Veenendaal (VWAG); 5 nov., Haren, Gr (J. H. Frijlink); 15 nov., Texel, De Koog (VWHK); 8 dec., Eindhoven (B. Wi).

[De laatste datum is 15 nov.—22 dec. (zie Avif. Ned.: 67) (t.K.).]

223 (134). DENDROCOPOS MEDIUS — Middelste Bonte Specht.

17 en 19 jan., Heerlen (Vj. 12: 308); 18 jan., Oldenzaal (ibidem).

224 (133). DENDROCOPOS MINOR — Kleine Bonte Specht.

Wassenaar, Meijendel, 30 maart en 23 sept. (rapport); Den Haag, Ockenrode, 9 febr., ♂; 28 maart ♀ en 4 sept., ♂ + ♀ (v. Swelm); Ockenburgh, 16 febr., ♀ (idem); Bosjes v. Poot, 10 maart, 1 ex. (C. Koppers); Bergen, L, De Hamert, 16 aug. (Spreuwenberg, v. d. Hombergh).

225 (135). DRYOCOPUS MARTIUS — Zwarte Specht.

Broedgevallen: Ermelo, 1 (Sevinga); Bergh, G, Montferland, 2 (O. de Bruijn). Den Haag, W.L. Duinen, 12 sept. (Kooijmans); Huizen, IJsselmeerkust, 30 sept., 1 ex. → NO (naar nieuwe dijk) (Dubbeldam).

226 (136). JYNX TORQUILLA — Draaihals.

Broedgevallen (?): Ermelo, Speulderbos, 1 (in holte van Grote Bonte Specht) (J. en L. v. Dijk; N. v. d. Beek); Ede, G, Noord-Ginkel, 5 (Stel); Bergh, G, Montferland, 25 april, 19 en 22 mei (O. de Bruijn); Nijmegen, Hatertse vennen, 5 en 21 juni en Heilige Landstichting, 7 mei en 23 juni (Hallmann); Bergen Dal, G, vijfmaal waargenomen (idem).

23 maart, Venlo, Zwarte Water (Geeraedts en v. d. Hombergh c.s.); 2 april, Kampina, Beerze, NB (v. Erve).

[De vroegste datum was tot nu toe 10 april (zie Avif. Ned.: 69 (t.K.).]

29 april, dood ex., Hontenisse, Lamswaarde, ZVI (Haak); 30 april en 5 mei, resp. 1 en 2 ex., O. Flevoland, omgeving gemaal Lovink (Nap); 3 mei, Den Haag, Bremhof (Beukers en Regeer c.s.); 6 mei, 3 ex. en 9 mei, 2 ex., Wassenaar, Meijendel (rapport); 10 mei, Vlieland (Wi); 11 juli en 30 aug., Loosduinen, Ockenrode (v. Swelm); 25 en 26 aug., Den Haag, Balsemienlaan (F. de Boer c.s.); 2 sept., ex. gevangen, Terschelling, Oosterend (B. de Kruyff en Dubbeldam c.s.); 3 sept., ex., gevangen, Zwartemeer-W (Koridon); 5 sept., Texel, De Cocksdorp (Meeth) en Brab. Biesbosch (Ou, P. J. Rooy).

229 (47). LULLULA ARBOREA — Boomleeuwerik.

Broedgevallen (?): Ootmarsum, 21 juni, zingend ex., aan de Duitse grens (Nu); Hulshorster Zand, G, 16 mei, enkele zingende ex. (idem); Schoorl, NH, Groet, 1 mei, zingend ♀ (P. en D. Garrelfs); Wassenaar, Meijendel, 1 (rapport); Leusderheide, U, 10 (vastgesteld aan zingende ♂ ♂; jongen van meerdere paren waargenomen) (Dubbeldam, Alleyn); Maarn, U, 6 juni, zingend ♂ (Th. en M. Gadella).

231 (49). EREMOPHILA ALPESTRIS — Strandleeuwerik.

Noordzeegebied: Den Haag, plan Waldeck, 17 okt., 2 ex. (de Visser); Terheide, ZH, 1 febr. (Andriesen); De Beer, ZH, max. (29 maart), 9 ex. (idem); Braakman, ZVL, 30 dec., tenminste 60 ex. (v. Impe).

IJsselmeergebied: O. Flevoland: Visvijverproject, 28 febr., 16 ex. (Nijeboer); Stort Lelystad, 8 nov., 5 ex. (Marra); A'dam: Sloterdijk, max. (28 maart) 21 ex. (F. en H. Niesen, Rampen) en (14 dec.) 40 ex. (H. Niesen); Grote IJpolder, max. (8 febr.), ca 20 ex. (M. Bakker) en (9 nov.) 18 ex. (H. Niesen).

232 (120). HIRUNDO RUSTICA — Boerenzwaluw.

26 maart, Terschelling, in garage Biol. Station (Tanis); 29 maart, Krimpen a/d IJssel (Duiven).

1 juni, 3 ex. → N over Noordzee, IJmuiden (kennelijk nog voorjaarsstrekking) (Swart).

[Volgens v. Oordt en Verwey, 1925: 61, nog doortrek in de eerste juni-helft (t.K.).] 22 nov., 1 ex., A'damse Bos (VWAD); 18 dec.; Wageningen, Arboretum (L. Dijkse).

235 (122). RIPARIA RIPARIA — Oeverzwaluw.

Broedgevallen: Vasse, Ov., ca 10, in zandafgraving langs weg naar Ootmarsum (Nu); Texel, Den Hoorn—Den Burg, 25 (VWHK); A'dam-W, Basisweg, 7 à 8 (?) in zandhopen langs verkeersweg naar IJmuiden (Swart); Blaricum, de Meent, 30 april, reeds 10-tallen bij nestgaten in zandafgraving (Nu); Rijsbergen, NB, op grens van Zundert, 20 à 25 bij een afgraving (Verhey); Lieshout, NB, 6 juni, 6 ex., Wilhelminakanaal (v. Aerle); Bakel, NB, 15 ex., rondvliegend (25 nestholten) (idem); Someren, NB, 4 ex., bij afgraving (idem); Helenaveen, NB, ca 10 ex., rondvliegend (20 nestholten) in een afgraving (idem).

236 (50). ANTHUS RICHARDI — Grote Pieper.

12 mei, O. Flevoland, tussen Dronten en Swifterbant (kijker: 10 x 50; afstand: ca 7 m; kenmerkende roep; veel groter dan aanwezige Graspiepers; fladderende vlucht bij dalen (v. d. Elst); 22 en 23 aug., Stort Lelystad (kijkers: 7 x 50 en 10 x 50; grootte ongeveer als van Veldleeuwerik; lange, lichte poten; opgerichte houding; lange staart; opvallende oogstreep; roep: „riep-riep”, alleen gehoord in de vlucht; streek naar „biddend” inhouden (Marra); 18 okt., Castricumse duinen, NH, vinkebaan, (kijkers: 10 x 50 en 7 x 50; afstand: 40 m; groot; lichte, lange poten; zwarte baardstreep; borst gestreept; lichte, ongestreepte keel en onderkant; lichte wenkbrauwstreep; donkere bovenkop; gestreepte rug; witte buitenste staartpenen; opgerichte houding; geluid: musachtig „srriep”) (de Roever, Oreel c.s.).

237 (51). ANTHUS CAMPESTRIS — Duinpieper.

Broedgevallen (?): Harderwijk, Sonnevankse heide, 1 territorium (N. v. d. Beek); Ermelo: Paalberg heide, enkele waarnemingen na 25 mei (idem); Leuvenumse heide, 28 april, ♂ (Sevinga); Stakenberg, 29 mei, zingend ♂ (v. d. Lee); Radio Kootwijk, 6 juni, zingend ♂ (Swart); Leusderheide, U, 8 (door inventarisatie op baltende ♂♂; van tenminste 4 paar jongen waargenomen (Dubbeldam, Alleijn); Drunen, NB, Drunense duinen, nest met jongen en nog 2 andere territoria (Leerschool, v. Erve); Someren, NB, Strabrechtse heide, 19 mei, 1 ex. (Hallmann); Valkenswaard, NB, Grote heide, 24 mei, 1 ex. (idem); Leende, NB, Grote heide, tenminste 1 territorium (v. Erve, Leerschool); Budel, NB, Loozer heide, 1 territorium (v. Erve); Arcen en Velden, L, Schandelo, 1 broedpaar (Sprenuwenberg, Br. Agatho); Venlo, vliegvel, tenminste 2 broedparen (Sprenuwenberg, v. d. Hombergh); Tegelen, L, in grindgroeve Wambach, 1 broedpaar (Sprenuwenberg c.s.).

26 sept., O. Flevoland, meerdijk visvijvers-Kamperhoek (Meeth); 27 sept., 2 ex., Lelystad (B. de Kruijff).

238 (52). ANTHUS TRIVIALIS — Boompieper.

Broedgevallen: Texel, Moesvlakje, 1, vermoedelijk 2 (De Pieper 4: 3 en J. Reijnders, J. Witte).

[Volgens de Avif. v. Texel: 30 was het broeden aldaar nog niet vastgesteld (t.K.).]

20 maart, Z. Flevoland, dijkvak Nijkerk (Nijeboer); 21 maart, 2 ex., Wassenaar, Meijndel (rapport).

[De vroegste datum is 12 maart (zie Avif. Ned.: 72) (t.K.).]

2 juni, Enkhuizen (broedt daar beslist niet, dus zeer late doortrekker) (v. Orden).

238a(—). ANTHUS GUSTAVI — Petsjora Pieper.

26 sept., O. Flevoland, Lelystad-Kamperhoek (zie verder Lim. 38: 98) (**).

[Dit is het tweede geval voor ons land (zie Lim. 34: 6 en 37: 301) (t.K.).]

239a (—). ANTHUS CERVINUS — Roodkeelpieper.

16 april, Oisterwijk, NB, Beerze (kijker: 8 x 30; afstand: ca 10 m; zat zacht te zingen in een boomtopje langs de weg, waar ik hem eerst alleen op de rug — die opvallend donkerbruin was — kon waarnemen, tot hij zich plotseling omdraaide en de steenrode keel zichtbaar werd; poten donker; bij het opvliegen riep hij opvallend luid en krachtig „tsieeee”) (v. Erve) (*).

240 (54). ANTHUS SPINOLETTA — Oeverpieper.

(54a). ANTHUS SPINOLETTA SPINOLETTA

Zwartemeer-W, 6, 9, 10 en 13 jan., resp. 1, 1, 3 en 1 ex.; 21 febr., 1 ex. (Koridon); O. Flevoland, Veluwemeer-Z, 7 nov. (J. v. Dijk) (*); Wageningen: Noordberg, 8 febr., 3 ex.; 17 maart—8 april, 1 ex. en 7 nov.—19 dec., enkele ex.; Rimboe, 17—20 maart (VWWAG) (**); A. W. Duinen, NH, 20 maart (H. Niesen) (*); Bilthoven, U, bij Biltse Grift, 8 april (reeds enkele dagen eerder; verschillende waarnemers) (B. de Kruijff) (*); Eygelshoven, L, Anselderbeek, 29 nov. (een week later ook door anderen gezien) (NHMbl. 53: 162) (**).

241 (57). MOTACILLA ALBA — Witte Kwikstaart.

(57b). MOTACILLA ALBA YARRELLII

Broedgeval: Netersel, NB, 1 (van *yarrellii* x *alba*) (25 juni, 2 en 5 juli, beide ex. herhaaldelijk met voer in slootrand verdwijnend; eerste waarneming van het *yarrellii*-ex. op 6 mei) (v. Erve, Leerschool, Wi).

22 maart, Buitenpost, Fr (Van. 17: 90); 26 maart, Hardegerijp, Fr (ibidem) en Wageningen (VWWAG); 27 maart, 10 ex., Sloterdijk, opspuitterreinen (F. en H. Niesen, Rampen); 29 maart, O. Flevoland, Lelystad (Peters e.a.); 31 maart, Blauwe Kamer (VWWAG) en Huizen, NH (B. de Kruijff c.s.); 5 april, Hondsbossche Zeewering, NH (Bi); 26 april, O. Flevoland, Lelystad (Marra); 29 april, Texel (F. de Boer c.s.); mei (een maand lang), Heerlen (NHMbl. 53: 73); 5 mei, Netersel-Lage Mierde, NB, Het Goor (Wi, L. v. Riel); 16 mei, Katwijk, duingebied (Rampen).

242 (56). MOTACILLA CINEREA — Grote Gele Kwikstaart.

Broedgeval(?): Epen, L, Heimansgroeve, 27 mei, paartje (gedrag wees op broedgeval) (Hallmann); Valkenburg, L, Geuldal, 12 juni, ad. (Garreifs).

243 (55). MOTACILLA FLAVA — Gele Kwikstaart.

12 maart, 3 ex., Klundert, NB (Andriesen); 14 maart, 2 ex., Wassenaar, Meij-

endel (rapport); 22 maart, 3 ex., Eemmond (Dubbeldam c.s.).

[De vroegste datum is 1 maart (zie Lim. 37: 46) (t.K.).]

(55c). MOTACILLA FLAVA FLAVISSIMA

17 april, O. Flevoland, Lelystad (Wi); 26 april, ibidem, bij Harderwijk (Marra) en 2 ex., Schoorl, Hondsbossche Zeewering, NH (Zwitsers); 30 april, 25 ex., Texel, Cocksdoorp (F. de Boer c.s.); 1 mei, 5 ex., Schoorl, Hondsbossche Zeewering (Garrelfs); 23 mei, Esch, Essche Stroom, NB (v. Erve).

(55b). MOTACILLA FLAVA THUNBERGI

5 mei, ♂, O. Flevoland, Knardijk (J. v. Dijk); 18 mei, Steenberg, NH. De Heen (v. Erve).

244 (71). LANIUS EXCUBITOR — Klapkester.

Broedgevallen: Twente, 3 (Meijerink); Netterselse heide, NB, 1 (Wi); Leende, NB, Hasselvennen, 11 april, 9 en 24 mei, telkens 1 ad. op dezelfde plaats, w.s. broedgeval (v. Erve, Hallmann).

Van de verdere ca 115 gegevens stamt ruim de helft uit *N. Brabant*; de overigen, vrijwel allemaal uit de maanden okt. t/m maart, zijn afkomstig uit: *Friesland* (2): Terschelling en Vlieland; *O. Flevoland* (23); *Gelderland* (10): Ermelo, Barneveld, Ubbergen, Gendingen; *N. Holland* (6): Castricum, Zandvoort, Amstelveen en de dijk naar Marken; *Z. Holland* (19): De Zilk, Noordwijk, Wassenaar, Monster, Terheide, Vlaardingen en Zeeland (1): Braakmanpolder.

245 (70). LANIUS MINOR — Kleine Klapkester.

3 juni, Texel, Westerdunen (afstand: 30 m; kijkers: 8 x 56 en 7 x 50; kleiner dan Klapkester; rose borst; zwarte oogstreep doorlopend tot op voorhoofd, dat ook zwart was; in de zit witte vlek op vleugels, in de vlucht een duidelijke witte streep, breder dan bij Klapkester, doch niet zo lang) (De Pieper 4: 14) (**); 7 nov., Lage Mierde, NB, De Utrecht (afstand: 4 m; kijker: 12 x 50; duidelijk kleiner dan Klapkester, kortere staart; zeer opvallend brede vleugelband; nagenoeg rechte vlucht; gehele borst en buik met lichtbruine waas, wat kan zijn veroorzaakt door de winterzon; ken de soort goed uit het buitenland) (Wi) (*).

247 (73). LANIUS COLLURIO — Grauwe Klauwier.

Broedgevallen (?): Schiermonnikoog, 1 (Hallmann); Mander heide, Ov., 25 juni, ♂ (Nu); Denekamp-Lattrop, Ov., 26 juni, ♂ (idem); Winterswijk, Wooldse Veen, G, 13 juni, ♂ (idem); Texel, Westerdunen, 1 (De Pieper 4: 14); Callantsoog, NH, Zwanenwater, 1 (De Pieper 4: 12); Wassenaar, Meijendel, 3 (rapport); Rockanje, ZH, 24 juli, 1 paar + 2 juv., die nog werden gevoerd en nog 8 „bruine” grote ex. (♀ of juv.?) (J. en O. v. Dijk); Netterselse heide, NB, 1 broedpaar (v. Erve, Wi e.a.); Bemelen, L, Bemelerberg, 28 mei, 1 ♀ (Hallmann).

11 april, Wassenaar, Duinwaterplassen (Regensburg).

[De vroegste datum is 5 april (zie Avif. Ned.: 75) (t.K.).]

20 aug., Eemmond (Dubbeldam); 3 sept., juv., gevangen, Vlieland (Westra);

28 okt., Texel, de Muy (VWHK).

Texel, de Muy (VWHK).

[De laatste datum was tot nu toe 20 okt. (zie Lim. 38: 57) (t.K.).]

248 (74). BOMBYCILLA GARRULUS — Pestvogel.

Winter 63/64 (van 1 jan. af):

De einde okt. 1963 begonnen invasie (zie Lim. 38: 57) leverde over 1964 gegevens op uit: *Friesland*: Leeuwarden en Warga; *Drente*: Schoonebeek; *Overijssel*: IJsselmuiden

(Grafhorst) en Hengelo; *O. Flevoland*: bij gemaal Lovink; *Gelderland*: Nunspeet, Ede. Bennekom, Wageningen, Renkum en Nijmegen (Hatert); *N. Holland*: Texel, Wieringerwerf, Alkmaar (Hout), A.W. Duinen, Bentveld, Zandvoort, Bennebroek, Zaandam, A'dam, Amstelveen en Naarden; *Z. Holland*: Den Haag, Rijswijk (Steenvoorde) en Hoek v. Holland; *Utrecht*: De Bilt en Utrecht; *Zeeland*: Goes; *N. Brabant*: Meerdijkhaven, Bergen op Zoom en Helmond; *Limburg*: Venlo.

De meeste gegevens betreffen januari en februari; in maart loopt het aantal snel terug, toch zijn er ook nog enkele uit de eerste aprildecade: Warga, 3 april (Van. 17: 118); A'damse Bos, 4 april, 2 ex. (VWAD); Bennebroek, 5 april, 7 ex. (F. en H. Niesen) (aldaar gebleven tot 10 april; A. Mulder); Bennekom, 6 april, 7 ex. (VWWAG en zelfs één op 20 mei in A'dam (2 ex., Flevopark; VWAD). Het maximum aantal bedroeg 25 ex. (Hengelo, 11 febr.; Vj. 12: 385).

Winter 64/65 (tot einde 1964):

Er zijn alleen drie meldingen van einde december: 25 en 30 dec., resp. 5 en 3 ex., Haarlem (Vj. 13: 551) en 26 dec., 1 ex., Hindelopen (Van. 18: 13).

249 (119). CINCLUS CINCLUS — Waterspreeuw.

7 jan., dood ex. (geprepareerd), Apeldoorn, Westbroek (Vj. 12: 236); 4 nov., Texel, Den Hoorn (gefotografeerd) (A. en J. Kuik); 15—29 nov., Eindhoven, Gender vallei (Hallmann, Overstege).

252 (102). TURDUS VISCIVORUS — Grote Lijster.

5 juli, 12 trekkende ex., Sas v. Gent (v. Impe); 10 aug., ca 15 ex., Gortel, G, in open plek in een bos (A. Mulder).

[In juni, juli en aug. zijn herhaaldelijk gezelschappen waargenomen, bestaande uit jongen en ouden (voor gegevens zie o.a. De Ned. Vogels: 267 en Lim. 34: 213) (t.K.).]

253 (101). TURDUS PILARIS — Kramsvogel.

22 en 29 mei, Huizen, IJsselmeerkust (Dubbeldam, B. de Kruijff).

[Voor andere data uit de 2e meihelft, zie Lim. 36: 37 en 37: 47 (t.K.).]

24 aug., Den Haag, Ockenrode (v. Swelm, Rijken); **25 en 27 aug.**, Terschelling (Dubbeldam).

[Thans zijn tien aug.-gevallen bekend (zie Lim. 38: 57) (t.K.).]

2, 5, 7, 8, 9 en 11 sept., resp. 11, 20, 2, ca 10, 18 en 20 ex., Terschelling, Oostzijde (Dubbeldam); **4 sept.**, Texel, Westermient (VWHK); **6 sept.**, 3 ex., Katwijk (Feijen c.s.); **10 sept.**, 3 ex., A.W. Duinen (door anderen reeds 1 en 2 weken eerder gezien) (H. Niesen).

[Voor andere waarnemingen uit de eerste sept.-helft, zie Lim. 36: 37, 37: 48 en 38: 57 (t.K.).]

257 (106a). TURDUS NAUMANNI — Naumanns Lijster.

(106a). TURDUS NAUMANNI NAUMANNI

13 april, Weert, L. Moeselerpeel (zie verder Avifauna Limburg, 2e dr.: 490) (*).

[Van de nominaatvorm is slechts één vondst bekend, uit de vorige eeuw (zie Avif. Ned.: 78) (t.K.).]

260 (100). GEOKICHLA SIBIRICA — Siberische Lijster.

[**1963**: **2 jan.**, Tietjerk, Fr, Hardegarijp (Van. 16: 3) (*).]

263 (109). OENANTHE OENANTHE — Tapuit.

14 maart, 2 ex., Wassenaar, Meijndel (rapport); **21 maart**, Rozenburg, ZH (Beukers c.s.).

[De vroegste datum is 11 maart (zie Lim. 35: 71) (t.K.).]

8 nov., Wassenaar, Meijndel (rapport).

(109c). OENANTHE OEANTHE LEUCORRHOA

[1960: 8 mei, ♀, lichtschip „Noord-Hinder” (vleugel: 104 mm; coll. Zoöl. Mus., A'dam, no. 18410) (Voous, H. J. v. Bokhorst).]

265 (111). SAXICOLA TORQUATA — Roodborsttapuit.

Broedgevallen: Zeeland: Zoutelande, Houtenburg, 31 mei, 1 (Lebret); Bier-vliet, 16 juni, 1 (idem); Vogelwaard, Sasdijk, 1 (idem).

[De Ned. Broedvogels: 92, vermeldt Zeeland niet (t.K.).]

266 (110). SAXICOLA RUBETRA — Paapie

22 maart, paartje, O. Flevoland, Zeewolde (Marra).

[De vroegste datum is nog steeds 6 maart (zie Avif. Ned.: 80) (t.K.).]

267 (112). PHOENICURUS PHOENICURUS — Gekraagde Roodstaart.

6 maart, ♂, Naarden (Vj. 12: 308).

[Er zijn slechts twee eerdere data bekend: 23 febr. (zie Avif. Ned.: 80) en 29 febr. (zie Lim. 35: 72) (t.K.).]

268 (113). PHOENICURUS OCHRUROS — Zwarte Roodstaart.

Broedgevallen (?): *Overijssel*: Haaksbergen en Ootmarsum, 20 juni, zingend ex. (Nu); Denekamp, 25 juni, idem (idem); Almelo, 28 juni, zingend ex. (idem); *Gelderland*: Ermelo, 23 april, zingend ♂ op R.K. kerk (Sevinga); 25 april, idem op nieuwbouw-woning (idem); 26 april, idem op opslagplaats bouwmaterialen (idem); Nijmegen, Groesbeek en Ubbergen, in broedseizoen waargenomen (Hallmann); Wisch, Terborg en omgeving, tenminste 7 (O. de Bruijn); Zieuwent, 17 juni, zingend ex. (Nu); *N. Holland*: A'dam, Buitenveldert, 11 april, 2 zingende ♂♂ (in 1963, 4 territoria) (Swart); *Z. Holland*: Wassenaar, Meijndel, 2 (rapport); Den Haag, Binkhorst, 16 juni, ♀, vliegvlugge jongen voerend en zingend ♂ (J. C. v. d. Veen); Scheveningen, 26 juni, 1 (v. Swelm, Andriesen); Capelle a/d IJssel, 5 juli, ♂ met insecten in de snavel verdwijnend in een tas straatklinkers (was aldaar, evenals ♀, reeds weken lang door anderen gezien) (Duiven); *Zeeland*: Middelburg, 1 (Lebret); *N. Brabant*: Cuyk, Mill, Boxmeer, Bergeyk, Bladel, St. Anthonis, Eindhoven en Den Bosch, in broedseizoen waargenomen (Hallmann); *Limburg*: Mook, idem (idem); Venlo, 1 (Spreuwenberg).

12—26 maart, opvallend talrijk, Terschelling, duinbosjes (Tanis); 28 juni, ♂, gezien en gehoord, O. Flevoland, Zeewolde (Marra); 24 dec., Eindhoven, in tuin (mej. M. C. Braun).

270 (115). CYANOSYLVA SVECICA — Blauwborst.

Broedgevallen (?): *Agelerbroek*, Ov., 9 mei, 2 zingende ♂♂ (Meijerink); O. Flevoland, Zeewolde, juni, op 2 plaatsen ouden met voer en pas uitgevlogen jongen (Marra); Eemmond, U, 12 juni, ♂ (B. de Kruijff, Dubbeldam); Maarssen, Bethunapolder, 4 juli, zingend ♂ (B. de Kruijff) en 9 juli, 1 ex., opspuiterrein (idem en Dubbeldam); *N. Brabant*: gegevens van Oisterwijk, Helvoirt-Loon op Zand, Haaren, Stiphout, Astén, Mierlo-Hout, Mierlo, Milheeze, Deurne; *Limburg*: Nederweert, Ospel.

27 juli t/m 13 sept., O. Flevoland, 25 ex. gevangen, Stort Lelystad (Marra); 25 aug. t/m 15 sept., 10 ex. gevangen, Kamperhoek, waarvan 6 ex. op 25 aug. (A. v. d. Berg, t.K.).

(115a). CYANOSYLVA SVECICA SVECICA

6 en 7 mei, ♂, Eemmond (Dubbeldam); 12 mei, ex., doodgevlogen, Hasselt, Ov. (geprepareerd) (Vj. 12: 236).

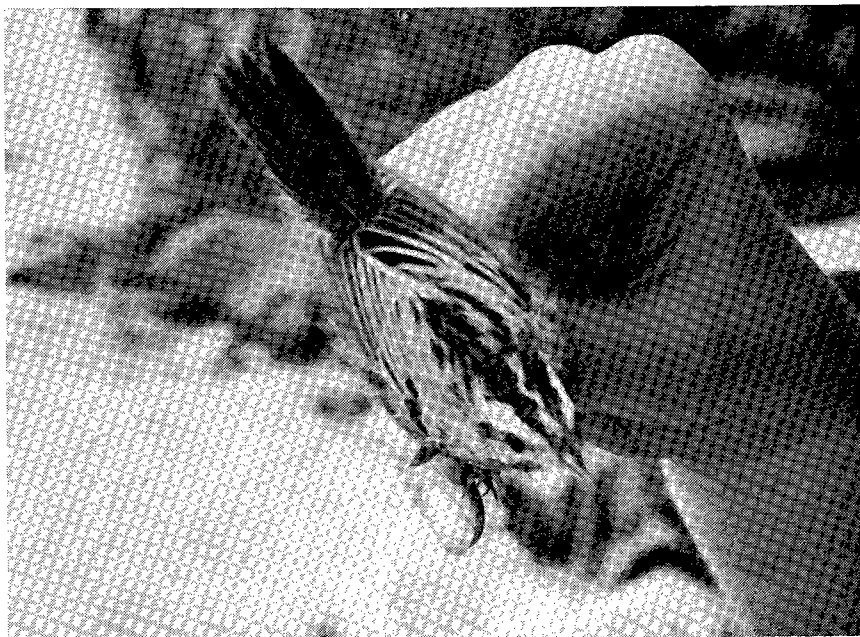

Foto N. MARRA

Fig. 6. Waterrietzanger (*Acrocephalus paludicola*). O. Flevoland, Stort Lelystad, 23 aug. 1964.

Foto P. C. DWARSHUIS

Fig. 7. Overwinterende Zwartkop (*Sylvia atricapilla*).

Subspecies?

6 mei, ♂ (geheel blauwe borst zonder spoor van witte ster, ook bij de zang niet zichtbaar) Esbeek, NB, De Flaas (Wi); 23 aug., ♂ juv., gevangen, Zandvoort, A.W. duinen (zeer w.s. *svecica*) (H. Niesen c.s.).

275 (85). LOCUSTELLA LUSCINIOIDES — Snor.

Zwartemeer-W, totaal 44 ex. geringd (Koridon).

276 (88). ACROCEPHALUS ARUNDINACEUS — Grote Karekiet.

20 april, ex. gevangen, Zwartemeer-W (Koridon).

[De vroegste datum is 17 april (zie Lim. 36: 38) (t.K.).]

22 sept., A'dam, Diemerzeedijk (Garrelfs).

[De laatste datum is nog steeds 26/27 sept. (zie Avif. Ned.: 83) (t.K.).]

279 (91). ACROCEPHALUS SCHOENOBÆNUS — Rietzanger.

[1946: 31 maart, Duivendrecht, Veenderij „De Toekomst”; op 2, 3 en 4 april, zingend ex., aldaar (Hinloopen).]

[De vroegst bekende datum was tot nu toe 1 april (zie Lim. 35: 73) (t.K.).]

280 (92). ACROCEPHALUS PALUDICOLA — Waterrietzanger.

Zwartemeer-W, 11 aug.—5 sept., 6 ex., waarvan 4 gevangen (Koridon); O. Flevoland: Knardijk, 9 aug., zingend ♂ (Oo, Kl, Te) en Stort Lelystad, 23 aug., tenminste 2 ex. (Marra); Wassenaar, Meijndel, 5 sept. (rapport); Oostvoorne, ZH, Brielse Gat, 6 sept. (H. Niesen c.s.); Valkenswaard, NB, visvijvers, 21 juni, zingend ♂ (Hallmann, B. Wi e.a.); Ospeel, L, Grote Peel, 5 sept. (Notermans, Bonten).

282 (96). SYLVIA ATRICAPILLA — Zwartkop.

Winterwaarnemingen: 26 nov., ♂ + ♀, Uden, NB (J. v. Vught); 21 dec., ♂, Leiden, stadstuin (P. Sevenster).

283 (94). SYLVIA NISORIA — Sperwergrasmus.

26 aug., juv., Raalte, Boetelerveld (kijker: 11 x 80; afstand: 25 m; grote „Tuinfluiter”, met lange, afgeronde staart met wit in buitenste staartpennen; bovendelen asgriuw, onderdelen lichtbeige, met lichtgrijze keel; oog donker, met lichte oogring; geluid: een 2 à 3 x herhaald „tsjarr”; schuw en zeer beweeglijk; hie'd zich schuil in begroeide sloot) (Coldewey) (*); 30 aug., juv. gevangen, Vlieland (zie verder Lim. 38: 101) (**).

286 (98). SYLVIA CURRUCA — Braamsluiper.

Broedgevallen: Texel, Westermient, mei en juni zingend op 15 data (L. en A. Dijkse); 10 juni, zingend ♂, bij Texels Museum (J. Reijnders); Callantsoog, Zwanenwater, 4 territoria (De Pieper 4: 12); A'damse Bos, 1 (VWAD); Wassenaar, Meijndel, 8 (rapport); Waalwijk, NB, 18 juni, zingend ♂ (A. v. Riest).

288 (—). SYLVIA UNDATA — Provençaalse Grasmus.

[1963: 23 maart, 2 ex., op de grens van Weert, L en Budel, NB (Avif. Limb. 1965: 155) (*).]

290 (79). PHYLLOSCOPUS COLLYBITA — Tjif-tjaf.

Winterwaarnemingen: 19 jan., O. Flevoland, tussen Lelystad en Kamperhoek (de Roever, Sw. Oree); 5 dec., A'damse Bos (Kr, Garrelfs).

291 (81). PHYLLOSCOPUS SIBILATRIX — Fluiter.

Broedgevallen (?): Winterswijk, Busker bos, 13 juni, zingend ♂, 't Woold, 14

juni, idem (Nu); Berg en Dal, G, Duivelsberg, tenminste 20 zangposten (Hallmann); Texel, Staatsbossen, 19 juni, 3 pas uitgevlogen jongen, die werden gevoerd en 30 juni, 1e nestvondst (het broeden was tot nu toe niet bewezen) (L. en A. Dijkse).

292 (—). PHYLLOSCOPUS BONELLI — Bergfluit.

23 aug., O. Flevoland, Knardijk (afstand: 10 à 15 m; kijker: 10 x 60; ongeveer zo groot als Fitis; bovendien ongeveer muiskleurig; onderdelen opvallend licht grijsachtig wit; lichte oogstreep van ca zelfde kleur; stuit geelgroen; over de slagpennen een grote groene vlek; poten leken nogal donker, ongeveer als van Tjiftjaf; geen geluid gehoord (Wo, Kl, mevr. Kl, Nu, Sw, Te, Tj) (**).

294 (83). PHYLLOSCOPUS INORNATUS — Bladkoninkje.

21 mei, Oostvoorne, ZH (afstand: 15 m; model van Fitis, met afwijkende zang; vloog, steeds zingend, heen en weer tussen boomtak en gaasafscheiding; ving insecten op Vliegenvangermanier; dubbele vleugelstrepen) (Vj. 12: 384) (*).

294a (—). PHYLLOSCOPUS PROREGULUS — Pallas' Boszanger.

22 okt., ex. gevangen, Castricum, NH, vinkenbaan (zie verder Lim. 38: 13—15) (**).

296 (68). REGULUS IGNICAPILLUS — Vuurgoudhaantje.

Broedgevallen (?): Landgoed „De Utrecht”, NB., op 6 plaatsen zingende ♂♂, maar het vermoedelijke aantal broedparen ligt beslist hoger (Wi); Hilvarenbeek, NB, Gorp en Rovert, enkele zingende ♂♂, bij nader onderzoek mogelijk wel 10 paar (Wi, v. Erve); Moergestel, NB, Zonnewende, in mei en juni, zingend ♂ (v. Erve); Epen, L, Bovenste Bos, 27 mei, tenminste 2 zingende ♂♂ (Hallmann) en 6 juni, 2 idem (Dubbeldam).

297 (75). MUSCICAPA STRIATA — Grauwe Vliegenvanger.

16 april, Oostkapelle, Westhoven, Z (Nijeboer).

[De vroegste datum is 23 maart (zie Avif. Ned.: 88); er zijn ook gegevens van 8, 11, 12 en 13 april (zie Lim. 34: 216) (t.K.).]

298 (76). FICEDULA HYPOLEUCA — Bonte Vliegenvanger.

Broedgevallen (?): Paterswolde, „De Braak”, Dr, 3 (G. de Vries, J. Tinbergen); Hulshorst, G, 16 mei, 2 zingende ♂♂ bij station en 2 idem langs Leuvenumse beek (Nu); Hoge Veluwe, bij ingang Hoenderlose hek en omgeving, mei—juni, 5 zingende ♂♂ bij nestkasten (Swart); Barneveld, boswachterij Kootwijk, 2 en Schaffelaarse Bos, eveneens 2 (G. de Graaff); Ede, Noord Ginkel, G, 7 (Stel); Berg en Dal, Duivelsberg, G, tenminste 3 (Hallmann); Bilthoven, 1, in tuin (mej. G. Aussens, Mörzner Bruijns); Bergen, De Hamert, L, 4 (Spreuwenberg); Tegelen, L, 1 (idem).

24 okt., Castricum, NH (Verkerk).

[Afgezien van één nov.-geval was de laatste datum tot nu toe 20 okt. (zie Avif. Ned.: 88) (t.K.).]

299 (77). FICEDULA ALBICOLLIS — Withalsvliegenvanger.

9 mei, ♂, Wassenaar, ZH (zie verder Lim. 37: 316) (**); 20 sept., ♂, Hondsbossche Zeewering (zie verder Lim. 38: 103) (*).

300 (78). FICEDULA PARVA — Kleine Vliegenvanger.

22 aug., ♂, Den Haag, Ockenrode (v. Swelm); 29 aug., ♂, N.O. Polder, Emmeloord (Ir. Fokkinga); 26 sept., ad., Wassenaar, Rijnlandse duinen (Regensburg); 30 sept., ad., Vlieland (Terpstra).

308 (69). PANURUS BIARMICUS — Baardmannetje.

[1963: O. Flevoland, Knardijk (aanvulling op Lim. 38: 61), 14 sept. t/m 3 nov., totaal geringd 248 ex. (123 ♂♂, 50 ♀♀ en 75 1e jaars) (Lichtenbeld, Holtman, Marra, Taapken).]

Broedgevallen: Zwartemeer-W, slechts 6 (geringd 93 ex.) (Koridon); O. Flevoland: Kamperhoek, zeker 10 paar (de Roever, Oreel); Zeewolde, juni, tientallen paartjes, die hun pas uitgevlogen jongen voerden (Marra en Lichtenbeld c.s.); Kamperhoek—Lelystad, 27 juni, ca 25 ex. gehoord (de Roever, Oreel); Knardijk, vele waarnemingen, o.a. 27 juni, ca 150 ex., in kleine troepjes, meest juv. (idem) en 12 juli, paartje, uitgevlogen jongen voerend (Lichtenbeld en Marra c.s.); Lelystad, 27 juli t/m 18 okt., totaal geringd 184 ex. (36 ♂♂, 23 ♀♀, 65 eerste jaars en 60 volgroeide ex.) (Marra c.s.).

Blaricum, monding Gooiersgracht, 18 april, 2 ex. (Wo); Den Haag, Segbroekpolder, 29 (w.s. reeds 28) en 30 maart, ♂ (F. de Boer, Regeer, Beukers, de Visser, de Feyter; v. Swelm, Koppers); 1 april, ♀ (Andriesen, Kranenburg).

Eemmond, 25 sept.—26 okt., op zes dagen max. (18 okt.) 14 ev. (Dubbeldam, B. de Kruyff); A'dam-O, Diemerzeedijk, 17 okt., 7 ex., overvliegend (Swart); Den Haag, Balsemienlaan, moerasje, 11 sept., ♂, ♀ en juv. (v. Swelm).

310 (58). CERTHIA BRACHYDACTYLA — Boomkruiper.

6—8 en 12 sept., Terschelling, Jollemabos (eerste waarneming aldaar; ontbreekt in De Vogels van Terschelling) (B. de Kruyff, Dubbeldam, Alleyn).

311 (31). EMBERIZA CALANDRA — Grauwe Gors.

Broedgevallen (?): Ermelo, IJsselmeerkust, zingende ♂♂ vanaf 18 april, 20 april, 5 ex. (Sevinga, N. v. d. Beek), op 3 juni zelfs 7 ex. (J. v. Dijk), ook paartje met jongen, terwijl op 18 juni een nest werd uitgemaaid (idem); Putten, G, Nulde, 11 april en 7 mei, zingend ♂ (Gadella, Dr); Eemmond, U, 24 en 26 juni, idem (VWEEM); Zaamslag, ZVI, 26 juni, 1 (met pulli) (F. Haak); Boxmeer, Beugen, NB, 7 juni, zingend ♂ (Hallmann); Someren-Eind, NB, 11 juli, 2 ex., stellig broedvogels (v. Aerle); Sevenum, L, tenminste 10 zingende ♂♂ (Sprenuwenberg, Br. Agatho); Tegelen, L, 1 broedpaar (idem c.s.); Heythuizen, L, 26 juni, zingend ♂ (v. Erve); Baexem, L, 26 juni, idem (idem); Valkenburg, L, Geuldal, 12 juni, 1 ex. (Garrelfs).

11 april, Den Haag, Ockenburg (Regensburg); 6 sept., Rozenburg, De Beer (v. Swelm); 8 sept., Wassenaar, Meijndel, 1 (rapport); 23 sept., ex. gevangen, Vlieland (Terpstra); 11 dec., De Bilt, U (Gadella); 22 dec., 17 ex., Kollumerland, Warfstermolen (J. v. Dijk).

315 (34). EMBERIZA BRUNICEPS — Bruinkopgors.

20 okt., ♂, Maassluis, Maasboulevard (afstand: 8 m; kijker: 7 x 40; grootte tussen Huismus en Spreeuw; hoofdkleuren boven groenachtig bruin, onder effen geel; kop, keel en bovenborst effen donkerroodbruin, waarbij borst donkerder dan kop; geluid hees, raspand) (M. Mulder) (*).

319 (37). EMBERIZA HORTULANA — Ortolaan.

Broedgevallen: Winterswijk, 13—18 juni, totaal 9 zingende ex., nl. aan weg naar Kotten en grens 4, Ratum 1, Henxel 1, W. van Kotten 1, 't Woold 1 en het Kreil 1 (Nu); Kampina, NB, 21 mei, zingend ♂ (P. Brender, mej. v. Drooge); Hoogeveen-Casteren, NB, tenminste 4 broedparen (v. Erve, Leerschool, Wi e.a.), Leende, NB, Achelse Kluis, 16 mei, zingend ♂ (v. Erve, Leerschool); Sevenum, L, tenminste 3 broedparen (Sprenuwenberg, Br. Agatho); Meijel, L, Hof, 9 mei, zingend ♀ (v. Erve).

31 aug. en 5 sept., Terschelling, Oosterend (Van. 17: 203); 2 sept., juv. gevangen, Vlieland (Terpstra); 3 sept., Wassenaar, Meijndel (rapport).

325 (43). CALCARIUS LAPPONICUS — IJsgors.

Binnenland: Utrecht, 5 jan. (kijker: 7 x 35; afstand: 4 m; was hier al geruime tijd aanwezig) (Dubbeldam, H. Reeze).

De verdere kaarten betreffen:

Noordzeegebied: Terschelling (Boschplaat), Zandvoort (A.W. duinen), Wassenaar (Meijndel) en Den Haag (Westduinen).

IJsselmeergebied: O. Flevoland (Stort Lelystad) en Harderwijk.

326 (44). PLECTROPHENAX NIVALIS — Sneeuwgors.

Late waarnemingen: 5 april, 12 ex., Wassenaar, Meijndel (rapport); 8 april, Texel (VWHK) en Sluiskil, Z (Nijeboer); 11 april, 7 ex., Den Haag, Ockenburgh (Regensburg); 18 april, ♂, Wassenaar (Rampen c.s.).

[Tot nu toe waren vier aprilgevallen bekend (zie Lim. 36: 41) (t.K.).]

25 en 26 juni, ♂, Vlieland (24 juni reeds gezien door Spaans) (zie de foto) (Kooijmans).

[Dit is het tweede juni-geval (zie Lim. 37: 53 en Vj. 10: 392) (t.K.).]

13, 14 en 18 sept., Terschelling (Dubbeldam).

[De vroegste datum is nog steeds 4 sept. (zie Avif. Ned.: 94) (t.K.).]

Binnenland: 24 dec., ca 20 ex., Hagestein, aan de Lek (Marra).

Foto F. P. J. KOOIJMANS

Fig. 8. Sneeuwgors (*Plectrophenax nivalis*), Vlieland, 25 juni 1964.

327 (12). COCCOTHRAUSTES COCCOTHRAUSTES — Appelvink.

Broedgevallen (?): Denekamp, Ov, Singraven, ca 10 (Vj. 13: 551); Putten, G, 1 (Sevinga, N. v. d. Beek, J. en L. v. Dijk); Speulderbos, Vel. 22 juni, ♂ (J. v. Dijk); Beekbergen, Park Hoge Veluwe, 7 juni, ♂ + ♀ (volgens inwoner van Hoenderloo reeds broedvogel in 1963) (Swart); Eibergen, G, 2 (nest met 3 pulli en 1 paar met uitgevlogen jongen) (J. v. Dijk); Nijmegen, Hatertse Broek, 5 paar en tussen Nijmeegse heuvelrug en Groesbeekse weg, tenminste 30 à 40 (Hall-

mann); De Bilt, U, Oostbroek, 4 juli, ad., vliegvlug jong voerend (Dubbeldam); Esbeek, NB, De Herdgang, 30 mei, 2 roepende ex. (Wi, v. Erve), ook waargenomen op 20 juni (idem; Hallman), 23 juni en 26 aug. (Wi); Venlo, L, Bovenste Molen, 3e april-decade, 3 x paartje; begin juni, 2 x 1 ex. gezien en 1 x gehoord; in juli meermalen 1 ex., onrijpe vruchten van *Prunus serotina* plukkend (Notermans); Epen, L, Bovenste Bos, 27 mei, 2 ♂♂ (Hallmann).

Verdere waarnemingen: Berg, G, Montferland, 26 april, ♂ (O. de Bruijn); Wassenaar, Meijndel, 5 april (rapport); Astén, NB, 28 maart, ♂ (J. Verspaget); Oisterwijk, Kampina, Beerze, 14 april, ad., hard roepend → ZW (v. Erve); Venlo, 5 april, 3 ad. (Spreuwenburg).

329 (14). CARDUELIS CARDUELIS — Putter.

Broedgevallen (?): Gendringen, G, Nesterden, 29 juni, ad. (T. Veenendaal); Bergen Dal, Duivelsberg, G, 6 mei, zingend ♂ (Hallmann, Klück); Texel, Staatsbossen, 3 broedparen (L. en A. Dijkse); Delft, bij afrit autobaan, 1 (Ir. K. Verschoor); De Bilt, U, landgoed Oostbroek, w.s. broedgeval, o.a. 6 mei, zingend ♂, met ♀ in nabijheid; geregeld waargenomen (Gadella); Valkenswaard, NB, 9 mei, 2 ex., waarvan 1 zingend, terwijl het andere tegenriep (v. Erve).

8 febr., ca 500 ex., Krimpen a/d Lek, Kerkeloet (bewerkten de elzeppen, in koppels van soms 40—50 ex.) (Duiven).

330 (15). CARDUELIS SPINUS — Sijs.

Zomerwaarnemingen: 24 t/m 27 mei, steeds enkele ex. (gehoord en gezien), Schiermonnikoog (Mooser); 10 en 14 mei, resp. 2 ♂♂ + 1 ♀ en 1 ♂ + 1 ♀, Leuvenum, G, (J. v. Dijk); 26 juni, 1 ♂ + 1 ♀, Garderen, G (idem); 7 juli, ♀ of juv., Braakman, ZVI (v. Impe).

332 (16). CARDUELIS FLAVIROSTRIS — Frater.

O. Flevoland, Dronten, 24 febr., 1500 ex. (Nijeboer, P. Kelder); Wassenaar, Meijndel, 20 sept., 5 ex. (rapport).

[De vroegste datum is 15 sept. (zie Avif. Ned.: 96) (t.K.).]

Oostvoorne, Groene strand, 12 okt., 4 à 500 ex. (Vader).

Binnenland: Vreeswijk, U, Lek-uiteerwaard, 23 febr., 35—40 ex. (B. de Kruijff, Dubbeldam); Tegelen, L, 15 nov., 1 ex. (H. Maghes, med. Spreuwenberg).

333 (17). CARDUELIS FLAMMEA — Barmstijns.

3 jan., 1 ex., overvliegend, Boxtel, Kampina, Beerze (v. Erve, Leerschool); 27 mei, idem, Schiermonnikoog (Smith, Mooser).

9, 24, 25 en 31 okt., resp. 2, 1 en 1 ex., Stiphout, NB, Leemkuilen; 21 nov., 1 ex., ibidem (v. Aerle).

(17b). CARDUELIS FLAMMEA CABARET

Broedgevallen: Vlieland, zie de foto (Kooijmans); Texel, „De Biesbos”, 1 (♂ horen zingen op 12 data van 14 mei—24 juni; op laatste datum paartje + 4, ca drie weken oude juv.) (L. en A. Dijkse); Callantsoog, Zwanenwater, NH, 1 (De Pieper 4: 12).

18 april, 17 en 21 mei, resp. 5, 1 en 1 ex. waargenomen en 11 sept. t/m 8 nov., 50 ex. gevangen, Wassenaar, Meijndel (rapport; v. Dongen); 27 en 28 nov. en 24 dec., resp. 2, 1 en 1 ex., Wassenaar (Bz); 26 okt., 1 ex. (w.s. *cabaret*), Maarsen, U, Bethunapolder (B. de Kruijff); 7, 13, 20 en 25 okt., resp. 2, 1, 1 en 1 ex. gevangen, Stiphout, NB, (v. Aerle).

335 (19). SERINUS SERINUS — Europese Kanarie.

Broedgevallen (?): Bergen Dal, G, 14 en 24 juni, zingend ♂ (Hallmann);

Foto F. P. J. KOOIJMANS

Fig. 9. Kleine Barmsijs (*Carduelis flammea cabaret*) bij het nest. Vlieland, 28 juni 1964.

Bergen, NH, 9 juni en later, ♂, enkele malen met grassprietjes en andere plantendelen opvliegend van grasveld in tuin naar hoge bomen daarachter (Zwitser); Casticum, NH, 19 mei en 6 juni, tenminste 1 ♂ + 1 ♀ (Verkerk); Bakum, NH, 17 juli, ♂ gezien en gehoord (Zwitser); Maartensdijk, Groenekan, U, 26 en 27 juni, zingend ♂ (Marra); Tegelen, L, tenminste 5 broedparen (Spreuwenberg c.s.).

24 jan., 3 ex., De Bilt, U (Dubbeldam); 25 febr., ca 25 ex., Oudendijk, ZH (Andriesen); 19 april, ♂, Wassenaar, Bierlap (Regensburg).

336 (20). PYRRHULA PYRRHULA — Goudvink.

Broedgevallen (?): Barneveld, Kootwijk, G, 1 (G. de Graaff); Bergh, Montferland, naar schatting 8 (O. de Bruijn); Maartensdijk, U, 23 juni, paartje + 3 of 4 juv. (B. de Kruijff); Boxtel, Kampina, Beerze, NB, tenminste 1 broedpaar (v. Erve, Leerschool); Valkenswaard, NB, 24 mei, paartje (Hallmann); Epen, L, Bovenste Bos, 27 mei, ♂ + ♀ (?) (idem).

De overige gegevens betreffen: Groningen (27 jan., raamslachtoffer; W. Bolt), Terschelling, Vlieland, Veluwemeer, A'dam, Wassenaar, Schiedam (16 juni, paartje; Duiven); Baarn, De Bilt en N. Brabant (opvallende toename, groot aantal voorjaarswaarnemingen; Wi).

339 (23). LOXIA CURVIROSTRA — Kruisbek.

De kaarten bevatten gegevens van Drente (Emmen), Overijssel (Hengelo), Gelderland (Leuvenum, Vierhouten, Ugchelen, Hoge Veluwe, Rhenen, Bennekom, Thijmseberg, Montferland, Berg en Dal), N. Holland (Texel, Den Helder, Schoorl, Bergen, A'dam),

Z. Holland (Den Haag, Numansdorp), *Utrecht* (Baarn, Leusden, Driebergen) en *N. Brabant* (Berkel-Enschot, Oisterwijk, Valkenswaard, Stiphout).

De meeste gegevens betreffen de maanden jan. t/m april, uit mei zijn er drie (Texel, Bergen, Berg en Dal), uit juni twee (Texel, A'dam), uit juli geen enkele, uit aug. weer drie (Leusden, Driebergen, Numansdorp; alle drie van enkelingen), uit sept. twee (Emmen, 2 ex.; Berg en Dal, 1 ex.), daarna is er alleen nog één waarneming uit dec. (Den Haag, 19 dec., 1 ex.).

De grootste aantallen werden gemeld van Texel: 5 febr., 100 ex. (VWHK) en Berg en Dal: 8 mei, ca 60 ex. (Hallmann); de meeste waarnemingen betreffen echter minder dan 10 tot enkele of 1 ex.

341 (25). *LOXIA LEUCOPTERA* — Witbandkruisbek.

1 nov., Bak k u m, NH, ♂, vinkenbaan (afstand: 4 m; dubbele witte vleugelstreep; kleur rood; werd gelokt door een gewone Kruisbek en streek neer in het hout) (Zwitsler) (*).

343 (27). *FRINGILLA MONTIFRINGILLA* — Keep.

Zomerwaarnemingen: 28 mei, ♀, Sch i e r m o n n i k o o g, Kooibos (Smith, Mooser); 6 juni, ♂, W a s s e n a a r, Meijndel (rapport); 7 juni, ♂ (voor het 3e jaar op dezelfde plaats), S c h o o r l, NH (VWHK); 20 juni, 2 ♂ ♂, C l i n g e, ZVI (Lebret); juli, ♂, gedurende 3 weken in omgeving van nest van broedende Vink, V l i e l a n d (Terpstra); 14 juli, ♂, A'damse Bos (Frieswijk); 20 juli, ♂, E r m e l o, G (Gallacher). [De Avif. v. Ned.: 99, vermeldt zes juli-waarnemingen; thans zijn er dertien (zie Lim. 36: 44 en 38: 66) (t.K.).]

350 (1). *CORVUS CORAX* — Raaf.

29 sept., W a s s e n a a r, Trekstation Meijndel (kijker: 10 x 40; vloog → Z, omringd door een samengetrokken wolk van Spreeuwen, waarnaar hij met poten en vleugels sloeg; groot, zwart, zeer forse snavel en lange staart (Ki, Batist, Voorham) (**); 3 nov., Texel, De Koog (in de vlucht fel aangevallen door Kauwen en Zwarte Kraaien; onder ideale omstandigheden kunnen waarnemen) (VWHK: M. Boer, J. Boon, M. Felman, C. v. Orden) (**).

351 (3a, b). *CORVUS CORONE* — Kraai.

(3a). *CORVUS CORONE CORNIX*

15 mei, Huizen, IJsselmeerkust (Dubbeldam); 26 en 27 mei, resp. 1 en 2 ex. Sch i e r m o n n i k o o g (Mooser, Sm' h).